

Powiatowy Urząd Pracy

w Mławie

ul. Wyspiańskiego 7,
06-500 Mława
tel. (23) 655-19-96, 654-34-01
fax. (23) 654-34-04

Analiza potrzeb lokalnego rynku pracy

MŁAWA

Czerwiec 2018

Spis treści

Wstęp	4
1. Podstawowe informacje o powiecie	7
2. Sytuacja demograficzna w powiecie mławskim	10
3. Sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim	29
3.1 Przedsiębiorczość i gospodarka	29
3.2 Ekonomia społeczna	30
3.3 Bezrobocie w powiecie mławskim	33
3.3.1 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	41
3.3.1.1 Bezrobotni do 30 roku życia	41
3.3.1.2 Bezrobotni poniżej 25 roku życia	45
3.3.1.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia	48
3.3.1.4 Długotrwale bezrobotni	52
3.3.1.5 Bezrobotni niepełnosprawni	55
3.3.1.6 Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	56
3.3.1.7 Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	56
3.3.1.8 Bezrobotni zamieszkali na wsi	61
3.3.1.9 3.4.2.9. Bezrobotni bez kwalifikacji	64
4 Liczba i struktura ofert pracy zgłaszanych do Urzędu Pracy w Mławie	64
5 Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe lokalnego rynku pracy jako podstawa do planowania szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych	67
5.1 Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające z analizy danych zastanych	68

5.2	Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające zidentyfikowane w wyniku badania ankietowego	70
5.3	Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych	73
5.4	Kierunki szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z analizy danych zastanych	74
5.5	Kierunki dotychczasowych i planowanych szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z badań ankietowych	74
5.6	Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych	75
6.	Planowana oferta edukacyjna	75
7	Krajowy Fundusz Szkoleniowy	76
8	Przewidywane kierunki rozwoju powiatu mławskiego	78
	Podsumowanie	80
	Wnioski	83
	Spis tabel	88
	Spis wykresów	90
	Spis rysunków	91

Wstęp

Współczesny rynek pracy wymaga od kandydatów ubiegających się o przyjęcie do pracy coraz wyższych kwalifikacji zawodowych. Jednocześnie wpływa to na sytuację osób już pracujących, wobec których oczekuje się, iż będą one stale doskonaliły i podnosiły swoje kompetencje. Pracownicy, którzy nie nadążają za tempem tych zmian, zagrożeni są zwolnieniami. Błyskawiczny rozwój gospodarki powoduje, że zatrudnienie znajdują tylko ci, którzy spełniają oczekiwania danego pracodawcy w określonym czasie. Dla wielu osób znalezienie pracy często staje się niemal niemożliwe. Przekwalifikowanie się wymaga zaś czasu, dlatego obecnie ważne jest aby kandydaci do pracy byli bardzo elastyczni i szybko dostosowywali się do zachodzących zmian i wymagań stawianych przez pracodawców. Aktualnie nie wystarczy nauczyć się jednego zawodu, gdyż w pewnym okresie może okazać się, że nie ma na niego zapotrzebowania. Dlatego też Urząd Pracy w Mławie wychodząc naprzeciw osobom bezrobotnym, oferuje różnorodne możliwości przekwalifikowania, zdobycia doświadczenia lub nabycia nowych umiejętności. Uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby bezrobotne zwiększa szanse na znalezienie zatrudnienia, podnosi wartość tych osób na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz zwiększa mobilność zawodową.

Poniższa syntetyczna diagnoza została opracowana w celu przeanalizowania sytuacji społeczno – gospodarczej powiatu mławskiego i kierunków rozwoju zasobów ludzkich powiatu, poprzez organizację szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych, a także określenia liczby i struktury kwalifikacyjno – zawodowej pracowników poszukiwanych przez pracodawców. Poniższa diagnoza pozwoli na wyłonienie grup docelowych, dla których realizowane będą programy aktywizacji zawodowej oraz wskaże rozwiązania problemów zawodowych w ramach tej formy pomocy. Prowadzić będzie również do zwiększenia efektywności działań Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców i pracobiorców, poprzez określanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy. Ponadto celem diagnozy jest stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planach zatrudnieniowych na rok przyszły oraz posiadanych zasobach ludzkich. Diagnoza oparta została o wyniki analizy potrzeb lokalnego rynku pracy, która zawiera:

- analizę gospodarki powiatu mławskiego (uwarunkowania demograficzne, ekonomiczne, edukacyjne powiatu mławskiego),

- analizę sytuacji na lokalnym rynku pracy (struktura poszukujących pracy i pracujących, struktura podmiotów gospodarczych powiatu mławskiego, struktura zawodowa ofert pracy),
- analizę przewidywanych kierunków rozwoju powiatu, na tle kierunków rozwoju województwa (potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe strony popytowej i podażowej rynku pracy).

Do przygotowania poniższej diagnozy wykorzystano wyniki badań ilościowych popytowej i podażowej strony rynku pracy. Badanie ilościowe przeprowadzono za pomocą metody badawczej PAPI, czyli bezpośredniego wywiadu z respondentami za pomocą ankiety papierowo-elektronicznej, którymi były zarówno osoby uprawnione do szkoleń zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie, jak i pracodawcy z terenu powiatu mławskiego. Metoda ta została wybrana ze względu na wysoką zwrotność ankiet kierowanych do respondentów, możliwość bieżącego monitoringu postępu prowadzonego badania oraz wysokie prawdopodobieństwo uzyskania wiarygodnych wyników. Ankiety wśród osób uprawnionych do szkoleń zostały przeprowadzone w siedzibie tutejszego Urzędu przez doradców klienta indywidualnego w trakcie planowanych wizyt respondentów. Objęły one 70 osób, które wyraziły chęć przekwalifikowania zawodowego, uzupełnienia lub nabycia takich kwalifikacji. Wywiady z pracodawcami przeprowadzone zostały w trakcie wizyt lub telefonicznie, przez doradców klienta instytucjonalnego odpowiedzialnych za kontakty z przedsiębiorstwami. Ankieta objęła 117 pracodawców z terenu powiatu mławskiego.

Do opracowania poniższego raportu wykorzystano wewnętrzne i zewnętrzne zasoby danych oraz materiały źródłowe takie jak:

- wewnętrzne zasoby danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie takie jak: ankiety przeprowadzone z osobami bezrobotnymi oraz pracodawcami, rejestr pracodawców krajowych, karty pracodawców krajowych, z którymi współpracuje Urząd Pracy, raporty z Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Informacje sygnałne dot. zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Barometr zawodów w powiecie mławskim 2017, system informatyczny Syriusz Std, Załącznik 1 i Załącznik 3 do Sprawozdania MPiPS – 01,
- zewnętrzne zasoby danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie: wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, dane statystyczne zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Strategia Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2014-2020, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, Rejestr Instytucji Szkoleniowych, system REGON. Informacje zawarte na stronie

Starostwa Powiatowego w Mławie oraz informacje zawarte na stronie Urzędu Miasta Mława. Wykorzystano również dane ze strony www.polskawliczbach.pl.

Celem niniejszej diagnozy jest zebranie dokładnych danych dotyczących sytuacji osób bezrobotnych w obliczu wymagań jakie stawia dzisiejsza sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim, z określeniem barier uniemożliwiających im powrót na rynek pracy. Realizacja badania pozwoli na wyłonienie właściwych kierunków szkoleń oraz innych działań w zakresie rozwiązywania problemów i likwidowania barier utrudniających, opóźniających lub blokujących znalezienie zatrudnienia. Zebrane informacje pozwolą przygotować plan szkoleń na następny rok kalendarzowy oraz posłużą do tworzenia programów specjalnych i celowego wydatkowania publicznych środków finansowych na usługi i programy rynku pracy w 2018 roku. Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie i zestawienie najważniejszych wyników uzyskanych w toku badania i dokonanych analiz.

1. Podstawowe informacje o powiecie

Powiat mławski położony jest na Nizinie Północnomazowieckiej nad rzeką Mławką w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Długość wszystkich granic powiatu wynosi 207,5 km. Od strony południowej powiat mławski graniczy z powiatem płońskim (13 km), od strony południowo – wschodniej z ciechanowskim (57,5 km), od wschodniej z przasnyskim (30,5 km), a od zachodniej z żuromińskim (51,5 km). Łączna długość granic z powiatami województwa mazowieckiego wynosi 152,5 km. Jeśli chodzi o długości granic z powiatami województwa warmińsko – mazurskiego wynoszą one odpowiednio: z powiatem działdowskim 31,5 km, z nidzickim 23,5 km, czyli łącznie 55 km.

Rysunek 1. Położenie powiatu mławskiego

Źródło: www.powiatmlawski.pl

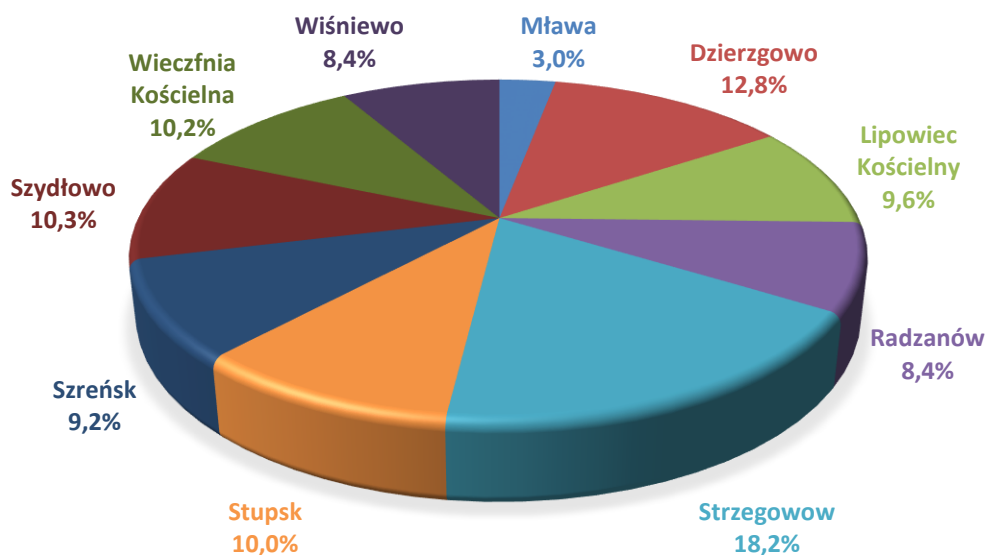
Zasięg terytorialny powiatu to 9 gmin wiejskich: Dzierzgowo, Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiecznia Kościelna, Wiśniewo i jedna miejska – Mława, która jest stolicą powiatu. Powiat mławski zajmuje powierzchnię geodezyjną 118 182 ha. Na koniec grudnia 2016 roku gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 62 os./km². Największą powierzchnię zajmuje gmina Strzegowo (21 421 ha), a najmniejszą - miasto Mława (3 487 ha). Ogółem, tereny wiejskie zajmują 114 695 ha, a tereny miejskie - 3 487 ha.

Rysunek 2. Podział powiatu mławskiego

Źródło: www.gminy.pl

Wykres 1. Procentowy udział poszczególnych gmin w powierzchni powiatu mławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z walorów miasta Mława jest korzystny układ komunikacyjny i dobre połączenia z najważniejszymi ośrodkami w kraju. Istotnym czynnikiem jest atrakcyjne usytuowanie zarówno pod względem infrastruktury drogowej, jak i kolejowej. W Mławie działa dworzec autobusowy zlokalizowany w centrum miasta. Fundamentalne znaczenie ma główny szlak

kolejowy Warszawa–Gdańsk, będący częścią magistrali europejskiej E-65 Gdańsk–Wiedeń. przez Mławę przebiegają następujące drogi:

- droga krajowa nr 7, łącząca południe Polski z Pomorzem, prowadząca z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją; droga ta jest częścią międzynarodowej drogi europejskiej E77, prowadzącej przez Słowację do Budapesztu,

- drogi wojewódzkie:

nr 544 Brodnica-Działdowo-Mława-Przasnysz,

nr 563 Rypin-Żuromin-Mława,

nr 615 Mława-Ciechanów,

- drogi powiatowe:

nr 351 Szreńsk-Mława,

nr 303 Turza-Krępa-Lewiczyn-Mława,

nr 312 Mława-Windyki-Wieczfnia,

nr 320 Mława-Dębsk-Dzierzgowo,

nr 352 Turza-Łomia-Mława.

Długość dróg przebiegających przez Mławę wynosi:

- drogi krajowe: 6 km,

- drogi wojewódzkie : 9,3 km,

- drogi powiatowe: 14 km,

- drogi miejskie (gminne): 145,23 km, w tym o nawierzchni bitumicznej 73,74 km, z kostki brukowej 4,40 km, gruntowej 65,15 km, tłuczniowej i betonowej 1,94 km.

Dzięki współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej stopniowo i etapami wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne są modernizowane.

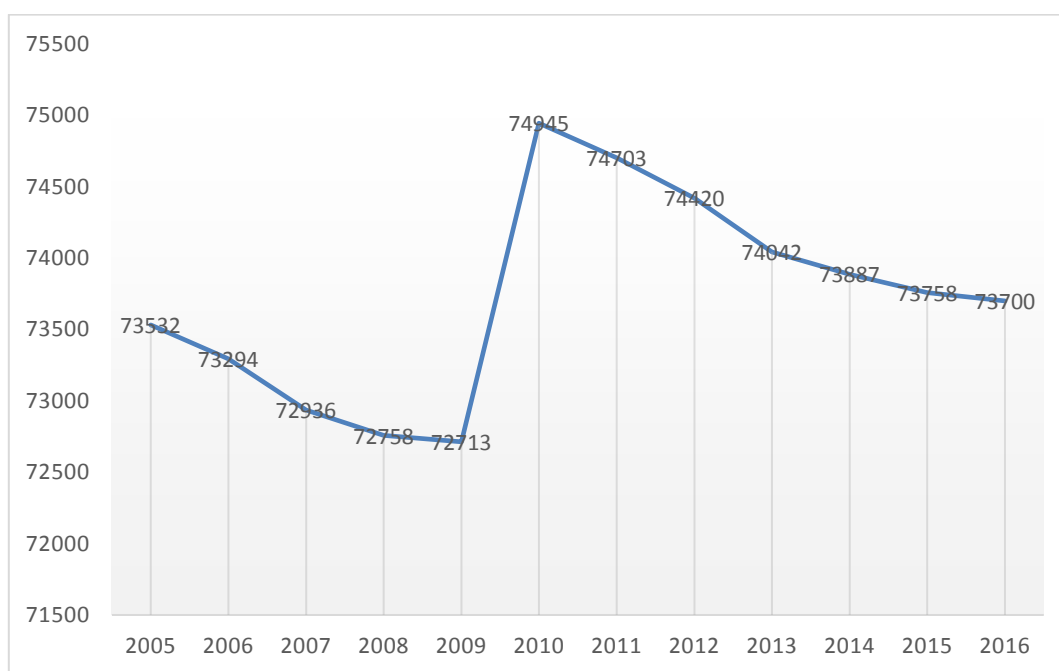
W celu rozwiązania problemu ruchu samochodowego w centrum Mławy, we wrześniu 2009 r. wydzielono Strefę Płatnego Parkowania. Ponadto z roku na rok wydzielane są dodatkowe, bezpłatne miejsca postojowe. Co więcej, wraz z budową nowych i przebudową istniejących dróg, wyznaczane są także nowe ścieżki rowerowe. Zmodernizowano także komunikację miejską na terenie całego miasta. Mieszkańcy miasta Mława posiadający Kartę Mławiaka mogą poruszać się komunikacją miejską za darmo.

2. Sytuacja demograficzna w powiecie mławskim

Badanie zmian demograficznych prowadzone jest w oparciu o dane zbierane przez Główny Urząd Statystyczny w Banku Danych Lokalnych.

W ostatnim dniu grudnia 2016 roku powiat mławski zamieszkiwało faktycznie 73 700 osób, w tym 36 19 mężczyzn (49%) i 37 581 kobiet (51 %). Spośród ogółu mieszkańców powiatu, większość, tzn. 42 551 osób zamieszkuje na wsi (57,73%).

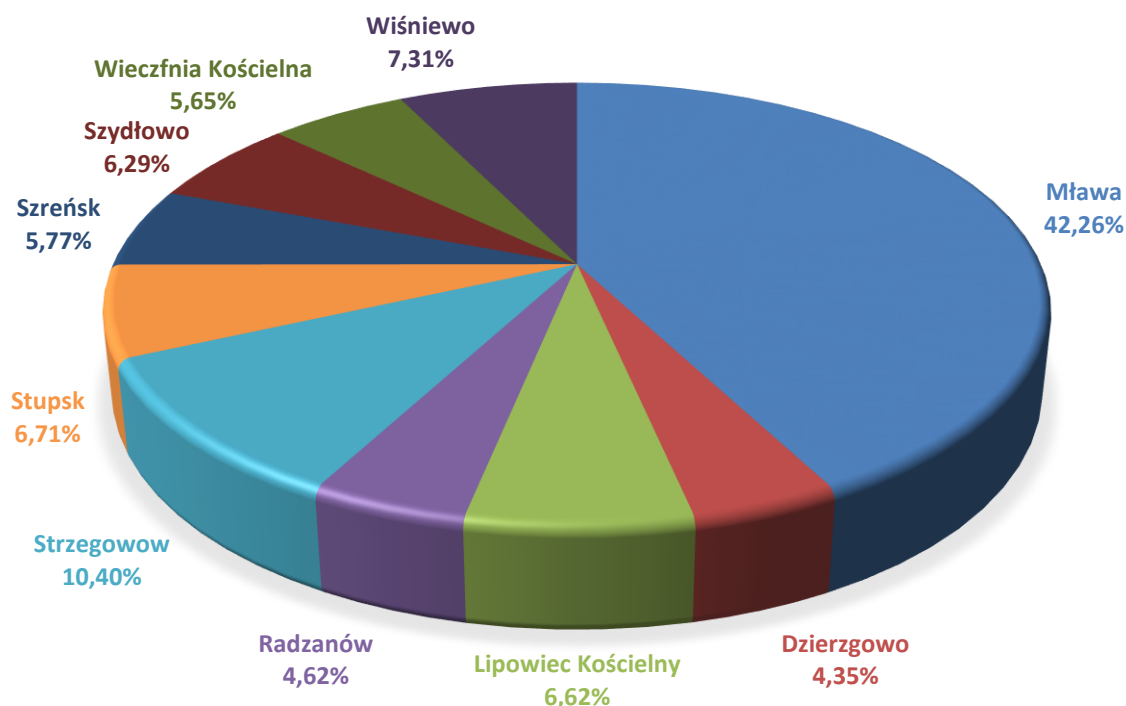
Wykres 2. Liczba ludności w powiecie mławskim w latach 2005-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Jak pokazują dane GUS, liczba ludności od 2010 roku systematycznie spada.

Wykres 3. Procentowy udział liczby ludności w powiecie mławskim w podziale na gminy (stan na koniec 2016 roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosi 46 027 osób (62,45%), liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 14 004 osób (18,83%), a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi 13 797 (18,72%).

W porównaniu do 2015 roku liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 243 osoby, zaś w wieku poprodukcyjnym zwiększyła o 313 osób. Systematycznie zmniejsza się również proporcja pomiędzy liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym – w 2016 – 83, gdzie w 2015 roku wynosiła 520, w 2014 – 1001, w 2013 wynosiła 1561 a w 2012 r. – 2100 osób. Zatem taka sytuacja nie napawa zbyt dużym optymizmem. Co za tym idzie – ludność w wieku produkcyjnym będzie w coraz większym stopniu obciążona pracą na rzecz pokolenia w wieku poprodukcyjnym.

W 2016 roku na terenie powiatu mławskiego występuje ogólna przewaga liczby zgonów (751) nad liczbą urodzeń żywych (745). W 2015 odnotowano 846 zgonów i 713 urodzeń żywych, w 2014 – 834 zgony i 725 urodzenia żywe, a w 2013 – 890 zgonów oraz 712 urodzenia żywe, czyli w badanym roku odnotowano spadek liczby zgonów i wzrost liczby urodzeń żywych. W analizowanym okresie wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców jest ujemny i

wynosi (-0,80). W 2016 roku liczba zawieranych małżeństw (386) w stosunku do 2015 roku (435) spadła (zawarto 49 małżeństw mniej). Mniej jest również rozwodów 135 było w 2015 roku, a w 2016 roku tylko 49. Wskaźnik zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców (5,24) jest ponad czterokrotnie wyższy od wskaźnika rozwodów na 1000 mieszkańców (1,18).

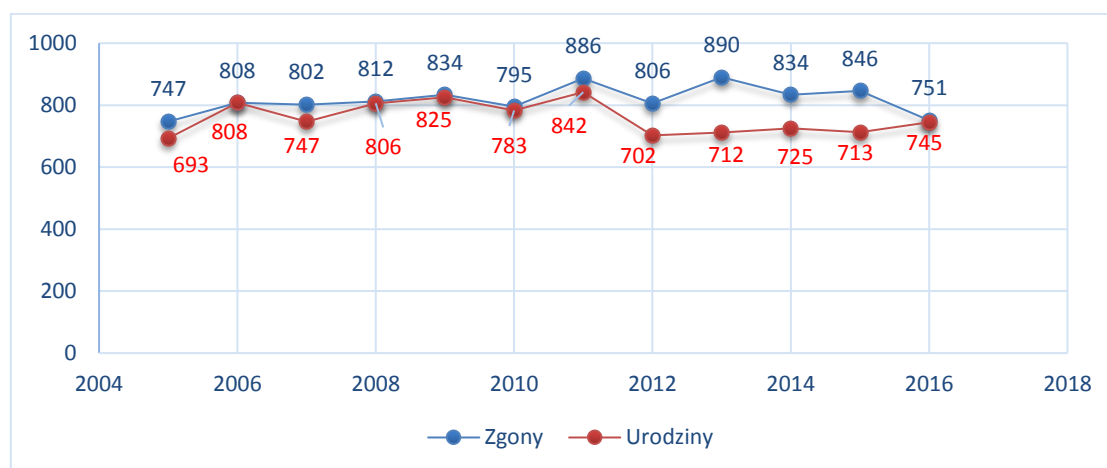
Tabela 1. Ruch naturalny ludności w powiecie mławskim (stan na 31.XII.2016)

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wskaźnik na 1000 ludności/1000 urodzeń żywych
Urodzenia żywe	745	365	380	10,11
Zgony ogółem	751	402	349	10,19
Zgony niemowląt	5	1	4	6,71
Przyrost naturalny	-6	-37	31	-0,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

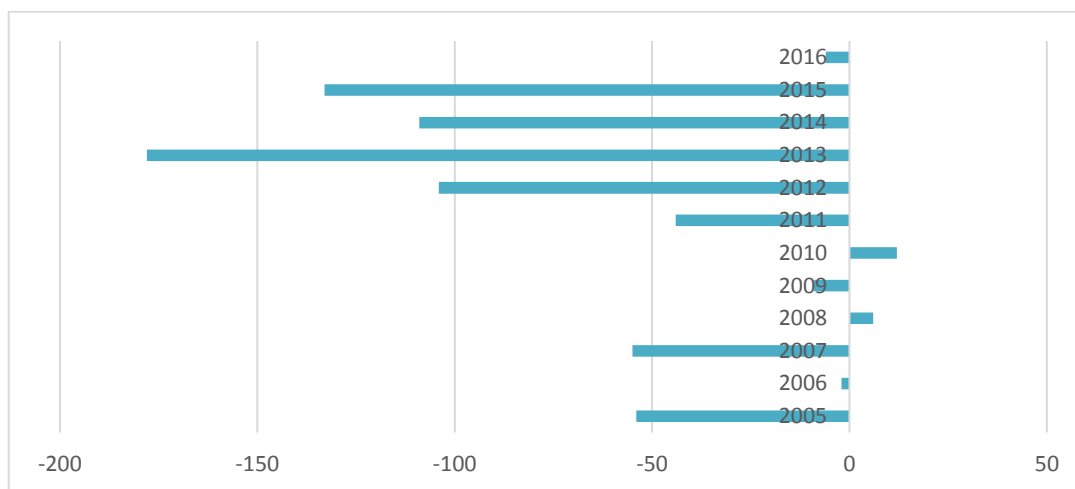
Poniżej zamieszczono zobrazowanie graficzne przedstawiające kształtowanie się liczby urodzeń i zgonów w powiecie mławskim na przestrzeni ostatnich 12 lat.

Wykres 4. Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mławskim w latach 2005-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wykres 5. Przyrost naturalny w powiecie mławskim w latach 2005-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Analizując dane przedstawione na powyższych wykresach wyraźnie widać, że w 2016 roku w powiecie mławskim, podobnie jak w roku ubiegłym, w wyniku przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń, odnotowano ujemny przyrost naturalny (-6). Na przestrzeni ostatnich 12 lat dodatni przyrost naturalny odnotowano w roku 2008 oraz 2010.

Podstawowe dane demograficzne dla poszczególnych gmin w powiecie mławskim za rok 2016 zestawiono w tabeli 2. W badanym okresie dodatni przyrost naturalny odnotowano w gminach: Mława – 65, Wieczfnia Kościelna – 10 oraz Wiśniewo – 2.

Tabela 2. Dane demograficzne dla gmin powiatu mławskiego za 2016 rok

Gmina	Liczba ludności	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
Mława	31149	325	260	65
Dzierzgowo	3209	31	34	-3
Lipowiec Kościelny	4882	34	53	-19
Radzanów	3407	39	55	-16
Strzegowo	7664	82	87	-5
Stupsk	4942	49	63	-14
Szreńsk	4253	37	47	-10
Szydłowo	4638	39	55	-16
Wieczfnia Kościelna	4166	51	41	10
Wiśniewo	5390	58	56	2
Powiat	73700	745	751	-6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Migracja (z łacińskiego *migratio* – wędrówka) jest to przemieszczanie się mieszkańców kraju lub regionu. Natomiast **saldo migracji** jest to różnica między liczbą osób, które napłynęły a liczbą osób, które opuściły dane terytorium w badanym okresie.

Według Banku Danych Lokalnych za 2016 rok saldo migracji wewnętrznych ludności powiatu mławskiego jest ujemne i wynosi minus 43 osoby w 2015 r. wynosi obecnie – minus 124. Saldo migracji zagranicznej w 2016 roku było dodatnie i wyniosło plus 11 (w 2015 r. – 0). Według tych danych, w badanym okresie nastąpiło mniej wymeldowań w ruchu wewnętrznym (ogółem 710, czyli o 97 mniej niż w 2015 roku) niż zameldowań (ogółem 678, czyli o 5 mniej niż w 2015 roku) na terenie powiatu. Saldo migracji zagranicznych w 2016 roku wynosiło 11, co oznacza, iż więcej mieszkańców powiatu wraca do kraju (14 osób) niż wyjeżdża (3 osoby) na stałe z Polski.

Przyczyny migracji mogą mieć różny charakter np. ekonomiczny, czy polityczny. Migracje w powiecie mławskim są zarówno wynikiem mobilności edukacyjnej ludności, czyli powodowane są zmianą pobytu w związku z podejmowaniem nauki w szkołach średnich i wyższych. Migracje ludności mogą także wiązać się z poszukiwaniem przez mieszkańców korzystniejszych warunków ekonomicznych, przede wszystkim z poszukiwaniem nowej, lepszej pracy. Jedną z głównych i uniwersalnych przyczyn migracji zarobkowych są różnice między poszczególnymi rynkami w zakresie możliwego do uzyskania dochodu. Kolejną może być także dość wysokie bezrobocie. Zatem brak pracy wpływa pozytywnie na skłonność do opuszczania danego obszaru. Przyczyn migracji można dopatrywać się również w tzw. mobilności małżeńskiej, czyli zmianie miejsca zamieszkania z racji zmiany stanu cywilnego. Można zatem przewidywać, iż obecne tendencje demograficzne związane z migracją ludności w powiecie mławskim są niezmiennie przez kolejne lata.

Stan edukacji

W 2016 roku w powiecie mławskim funkcjonowało 35 szkół podstawowych, 17 gimnazjów, 6 zasadniczych szkół zawodowych, 4 technika, 11 średnich szkół ogólnokształcących, które nie dają żadnego zawodu, 12 szkół policealnych, szkoła muzyczna I i II stopnia oraz 1 szkoła artystyczna. W Mławie funkcjonuje Zamiejscowy Wydział Elektroniki, Dziennikarstwa i Technik Multimedialnych, który przynależy do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie.

Mogłoby się wydawać, że absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, średnich zawodowych oraz policealnych, a więc szkół dających konkretny zawód posiadają kwalifikacje zawodowe. Jednak w myśl art. 2 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osobę bezrobotną bez kwalifikacji zawodowych uznaje się bezrobotnego, który nie przystąpił do egzaminu lub nie zdał egzaminu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji zawodowych, mimo że ukończył szkołę zawodową lub kurs zawodowy. Osoby, które na przystąpiły bądź nie zdały egzaminu zawodowego są osobami bez kwalifikacji zawodowych.

Ze względu na brak aktualnych danych dotyczących liczby absolwentów szkół w powiecie mławskim w 2017 roku, poniżej zostały przedstawione dane za 2016 rok w porównaniu z rokiem 2015.

W tabeli nr 3 przedstawiono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów, według typów szkoły, w roku poprzedzającym rok sprawozdawczy (2015 r.) oraz w roku sprawozdawczym (stan na koniec maja 2016 roku), w powiecie mławskim. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej najwięcej absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy (2015 rok) ukończyło liceum ogólnokształcące – 516 osób, z czego 33 osoby figurowały jako absolwenci bezrobotni w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie na koniec grudnia 2015 r., a w maju 2016 roku figurowały już 52 osoby. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów był wśród zasadniczych szkół zawodowych: w końcu grudnia 2015 roku – 37,21%, zaś w końcu maja 2016 roku – 27,91%.

Najniższy wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2015 roku był wśród absolwentów liceum ogólnokształcącego – 6,40%, zaś w końcu maja 2016 roku wśród absolwentów szkół policealnych – 3,17% oraz szkół przysposabiających do pracy – 0,00%. Poniżej definicja wskaźnika frakcji bezrobotnych.

Tabela 3. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	129	98	48	36	37,21%	27,91%
szkoła przysposabiająca do pracy	8	0	0	0	0,00%	0,00%
technikum	205	144	66	36	32,20%	17,56%
liceum ogólnokształcące	516	0	33	52	6,40%	10,08%
liceum profilowane	0	0	15	9		
liceum uzupełniające	0	0	1	0		
szkoła policealna	221	153	15	7	6,79%	3,17%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 4 umieszczono liczbę absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy (2015 r.) oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły, w końcu grudnia 2015 roku i z końca maja 2016 roku. Jak można zauważyć najwięcej absolwentów ze szkół ponadgimnazjalnych w 2016 roku ukończyło I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Mławie – 179 osób, z czego 7 osób figurowało w rejestrze osób bezrobotnych w końcu grudnia 2015 roku, a już w końcu maja 2016 roku 28 osób. Wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2015 r. wyniósł 3,91%, natomiast w końcu maja 2016 r. – 15,64%. Następną szkołą ponadgimnazjalną, którą ukończyło najwięcej absolwentów jest II Liceum Ogólnokształcące w Mławie – 101 osób, z czego 3 osoby były zarejestrowane jako osoby bezrobotne w końcu grudnia 2015 r., a 10 osób w końcu maja 2016 roku. Wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2015 r. wynosił - 2,97%, a na koniec maja 2016 r. – 9,90%.

Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 roku

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W MŁAWIE	179	0	7	28	3,91%	15,64%
II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	101	0	3	10	2,97%	9,90%
III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	35	0	2	2	5,71%	5,71%
IV LICEUM PROFILOWANE W MŁAWIE	0	0	15	9	0,00%	0,00%
KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	15	0	0	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "ŻAK" DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	56	0	6	9	10,71%	16,07%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	23	0	1	0	4,35%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	5	0	1	0	20,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. PŁK. "TORFA" A. ZAŁĘSKIEGO W STRZEGOWIE	11	0	0	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	18	0	0	3	0,00%	16,67%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W RADZANOWIE	22	0	0	1	0,00%	4,55%
MEDYCZNA SZKOŁA POLICEALNA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	38	38	4	1	10,53%	2,63%

NIEPUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "ŻAK"	39	0	0	0	0,00%	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W MŁAWIE	24	0	0	0	0,00%	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. W MŁAWIE	10	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY "ŻAK" W MŁAWIE	14	14	0	1	0,00%	7,14%
POLICEALNA SZKOŁA CENTRUM NAUKI I BIZNESU "ŻAK" W MŁAWIE	27	23	2	2	7,41%	7,41%
POLICEALNA SZKOŁA INFORMATYKI "ŻAK" W MŁAWIE	9	9	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA KOSMETYCZNA "ŻAK" W MŁAWIE	8	8	2	0	25,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ "ŻAK" W MŁAWIE	20	11	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA PRAWNO- ADMINISTRACYJNA "ŻAK" W MŁAWIE	20	20	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	29	29	4	2	13,79%	6,90%
POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE DLA DOROSŁYCH	17	1	1	1	5,88%	5,88%
SPECJALNA SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W MŁAWIE	8	0	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	80	54	0	1	0,00%	1,25%
TECHNIKUM NR2 IM.ANTONINY MROZOWSKIEJ W MŁAWIE	60	46	29	14	48,33%	23,33%
TECHNIKUM NR3 W MŁAWIE	24	10	27	13	112,50%	54,17%
TECHNIKUM NR4 W MŁAWIE	41	34	0	3	0,00%	7,32%
ZAOCZNE LICEUM OGÓLNOKSZAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	51	0	5	0	9,80%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR1 IM.JERZEGO	22	0	28	20	127,27%	90,91%

CIESIELSKIEGO W MŁAWIE						
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR2	29	21	0	1	0,00%	3,45%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR3 W MŁAWIE	72	72	8	9	11,11%	12,50%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA W MŁAWIE	6	5	0	0	0,00%	0,00%

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 5 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 r. W 2016 roku najwięcej absolwentów ukończyło I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Mławie – 163 osoby, z czego 2 osoby widniały w rejestrze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2016 roku. Wskaźnik frakcji wynosił 1,23%. Najwięcej bezrobotnych absolwentów na koniec 2016 roku – 10 osób zarejestrowało się po ukończeniu Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 1 im. Jerzego Ciesielskiego w Mławie. Szkołę tą w badanym roku ukończyło 21 osób a to oznacza, że prawie 47,62% (wskaźnik frakcji) absolwentów tej szkoły figurowało na koniec grudnia 2016 roku jako osoby bezrobotne.

Tabela 5. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 roku (c.d)

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM, STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W MŁAWIE	163	0	2	1,23%
II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	107	0	8	7,48%
III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	44	0	3	6,82%
IV LICEUM PROFILOWANE W MŁAWIE	0	0	4	0,00%
KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	10	0	0	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "ŻAK" DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	42	0	6	14,29%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	29	0	1	3,45%

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	8	0	2	25,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM.PPLK."TORFA"A.ZAŁĘSKIEGO W STRZEGOWIE	21	0	2	9,52%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	29	0	2	6,90%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W RADZANOWIE	17	0	2	11,76%
MEDYCZNA SZKOŁA POLICEALNA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	84	39	2	2,38%
NIEPUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "ŻAK"	58	0	0	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W MŁAWIE	14	0	0	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. W MŁAWIE	7	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY "ŻAK" W MŁAWIE	12	0	1	8,33%
POLICEALNA SZKOŁA CENTRUM NAUKI I BIZNESU "ŻAK" W MŁAWIE	25	0	1	4,00%
POLICEALNA SZKOŁA INFORMATYKI "ŻAK" W MŁAWIE	5	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA KOSMETYCZNA "ŻAK" W MŁAWIE	8	7	2	25,00%
POLICEALNA SZKOŁA OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ "ŻAK" W MŁAWIE	12	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA PRAWNO- ADMINISTRACYJNA "ŻAK" W MŁAWIE	11	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	49	40	2	4,08%
POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE DLA DOROSŁYCH	66	19	1	1,52%
PUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ADMINISTRACJI "ŻAK" W MŁAWIE	19	0	0	0,00%
SPECJALNA SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W MŁAWIE	9	0	0	0,00%
TECHNIKUM NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	100	67	1	1,00%
TECHNIKUM NR2 IM.ANTONINY MROZOWSKIEJ W MŁAWIE	64	46	7	10,94%
TECHNIKUM NR3 W MŁAWIE	30	30	2	6,67%
TECHNIKUM NR4 W MŁAWIE	42	42	0	0,00%
ZAO CZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	28	0	0	0,00%

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	21	21	10	47,62%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR2	18	18	1	5,56%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR3 W MŁAWIE	65	36	6	9,23%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA PPUD "DŹWIGPOL"	7	7	1	14,29%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA W MŁAWIE	7	7	0	0,00%

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 6 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2016 roku. Z uwagi na fakt, że tablica z wygenerowanymi danymi jest bardzo obszerna, zamieszczono tylko najważniejsze dane i podzielono na 2 tabele. Jak wynika z tabeli nr 6, największa liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy dotyczy grupy zawodów: Technicy wsparcia informatycznego i technicznego – 38 osób, z czego 4 osoby figurowały w rejestrze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2015 roku, a w maju 2016 roku nie figurowała żadna osoba z tej grupy zawodów, Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp - 24 osoby, z czego 4 osoby figurowały w rejestrze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2015 roku, a w maju 2016 roku nie figurowała żadna osoba z tej grupy zawodów. Następną grupą są Kucharze – 22 osoby, z czego 8 osób figurowało w rejestrze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2015 roku, a w maju 2016 roku – 3 osoby. Największa liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2015 roku to 106 osób w grupie zawodów Kucharze, w maju 2016 roku zarejestrowanych w tej grupie było 101 osób.

Tabela 6. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2016 roku

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów**		Liczba bezrobotnych	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy *	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego
Asystenci dentyści	15	15				
Blacharze	3	3	0	0	6	6
Elektromechanicy i elektromonterzy	1	1	2	0	25	14
Elektrycy budowlani i pokrewni	3	3	0	0	8	6
Fryzjerzy	16	16	0	1	14	13
Hydraulicy i monterzy rurociągów	2	2	0	0	12	13
Kelnerzy	17	17	1	0	41	41
Kosmetyczki i pokrewni	8	8	1	1	3	3
Kucharze	22	22	8	3	106	101
Lakiernicy	3	3	0	0	5	4
Mechanicy pojazdów samochodowych	21	21	3	4	34	32
Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	4	4		0		1
Murarze i pokrewni	1	1	0	0	39	39
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	5	5	0	0	4	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	20	20	3	0	19	17
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	13	13				
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	13	13	0	0	6	8
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	7	7	0	1	2	1
Pracownicy ochrony osób i mienia	8	8				
Pracownicy usług domowych	10	10				
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	19	19	0	0	1	1
Recepcjoniści hotelowi	14	14	1	0	5	1
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	18	18	0	1	34	31
Stolarze meblowi i pokrewni	3	3	0	0	15	16
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	7	7	1	0	4	4

Technicy budownictwa	16	16	2	0	62	53
Technicy elektronicy i pokrewni	10	10	0	1	8	9
Technicy farmaceutyczni	11	11				
Technicy weterynarii	13	13	1		1	
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	38	38	4	0	13	8
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	18	18	2	0	44	41
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	12	12				
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	24	24	4	0	24	30

Zródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 7 wskazano elementarne grupy zawodów w których w roku 2015 i w roku 2016 ukończyli szkoły absolwenci oraz absolwenci bezrobotni, którzy w 2015 i 2016 roku widnieli w rejestrze osób bezrobotnych. Poniższa tabela jest uzupełnieniem do tabeli nr 6. Najwyższy wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów na koniec grudnia 2015 roku wynosił 200,00 % i dotyczył grupy Elektromechanicy i elektromonterzy, w maju 2015 roku wskaźnik ten wynosił już 0. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych na koniec grudnia 2015 roku wynosił 33,33% i dotyczył grupy zawodów: Kosmetyczki i pokrewni, następnie 30,77% w grupie Technicy wsparcia informatycznego i technicznego. W pierwszej grupie wskaźnik w maju 2015 roku wynosił również 33,33%, a w drugiej grupie 0.

Tabela 7. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2016 roku c.d.

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych	
	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
Błacharze	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Elektromechanicy i elektromonterzy	200,00%	0,00%	8,00%	0,00%
Elektrycy budowlani i pokrewni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Fryzjerzy	0,00%	6,25%	0,00%	7,69%
Hydraulicy i monterzy rurociągów	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kelnerzy	5,88%	0,00%	2,44%	0,00%
Kosmetyczki i pokrewni	12,50%	12,50%	33,33%	33,33%
Kucharze	36,36%	13,64%	7,55%	2,97%

Lakiernicy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Mechanicy pojazdów samochodowych	14,29%	19,05%	8,82%	12,50%
Murarze i pokrewni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	15,00%	0,00%	15,79%	0,00%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	0,00%	14,29%	0,00%	100,00%
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Recepcjoniści hotelowi	7,14%	0,00%	20,00%	0,00%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0,00%	5,56%	0,00%	3,23%
Stolarze meblowi i pokrewni	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	14,29%	0,00%	25,00%	0,00%
Technicy budownictwa	12,50%	0,00%	3,23%	0,00%
Technicy elektronycy i pokrewni	0,00%	10,00%	0,00%	11,11%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	10,53%	0,00%	30,77%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	11,11%	0,00%	4,55%	0,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	16,67%	0,00%	16,67%	0,00%

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 8 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku. Największa liczba absolwentów roku 2016, podobnie jak w roku 2015 znajduje się w grupie zawodów Technicy elektronycy i pokrewni – 30 osób, z czego na koniec grudnia 2016 roku zarejestrowała się w Urzędzie Pracy 1 osoba. Najwyższa liczba bezrobotnych na koniec grudnia 2016 roku dotyczy grupy zawodów Kucharze – 91 osób. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów dotyczy grupy zawodów: Kelnerzy – 50%. Zaś najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych dotyczy grupy zawodów: Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 100%.

Tabela 8. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (cd.)

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów**	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy *	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
Asystenci dentystyczni	8	8	1	2	12,50%	50,00%
Fryzjerzy	14	14	0	10	0,00%	0,00%
Kelnerzy	2	2	1	29	50,00%	3,45%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	8	8	0	0		
Kosmetyczki i pokrewni	14	14	1	4	7,14%	25,00%
Kucharze	21	21	1	91	4,76%	1,10%
Mechanicy pojazdów samochodowych	25	25	2	30	8,00%	6,67%
Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	7	7	0	0		
Pomocniczy personel medyczny	16	16	2	4	12,50%	50,00%
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	10	10	1	1	10,00%	100,00%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	12	12	1	9	8,33%	11,11%
Pracownicy ochrony osób i mienia	3	3	0	1	0,00%	0,00%
Recepcjoniści hotelowi	13	13	1	3	7,69%	33,33%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	21	21	3	11	14,29%	27,27%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	18	18	1	24	5,56%	4,17%

Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	23	23	3	6	13,04%	50,00%
Technicy budownictwa	17	17	2	31	11,76%	6,45%
Technicy elektronicy i pokrewni	30	30	1	4	3,33%	25,00%
Technicy elektrycy	22	22	1	7	4,55%	14,29%
Technicy farmaceutyczni	13	13	1	3	7,69%	33,33%
Technicy weterynarii	21	21	0	1	0,00%	0,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	18	18	0	4	0,00%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	25	25	1	32	4,00%	3,13%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	18	18	0	0		

Źródło: dane z programu Syriusz Std

Powszechnym trendem edukacyjnym jest dążenie do uzyskania możliwie, jak najwyższego wykształcenia, niezależnie od faktu, że dość często kierunek tegoż kształcenia nie jest dostosowany do potrzeb na lokalnym rynku pracy, w szczególności do tych zgłaszanych przez pracodawców. Co więcej, tendencji tej towarzyszy częstszy wybór liceów ogólnokształcących, które nie dają zawodu wyuczonego, a więc nie wyposażają absolwentów w konkretne umiejętności zawodowe. W tej sytuacji szczególną rolę odgrywają właśnie Urzędy Pracy, które oferując szeroki wachlarz usług i instrumentów rynku pracy m.in. staży oraz szkoleń absolwentom tzw. „ogólniaków”. Mogą też istotnie wpływać na uzyskanie przez nich praktycznych kwalifikacji, a w konsekwencji podjęcie zatrudnienia.

Charakterystyka poziomu wykształcenia ludności w powiecie mławskim została dokonana na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011.

Tabela 9. Struktura wykształcenia ludności w powiecie mławskim (2011)

Poziom wykształcenia	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	7207	2815	4392
Policealne	1282	364	918
Średnie (łącznie zawodowe i ogólnokształcące)	18 218	7965	10 253
Średnie zawodowe	11 675	5541	6134
Średnie ogólnokształcące	6543	2424	4119
Zasadnicze zawodowe	15 728	10 035	5693
Gimnazjalne	3974	2203	1771
Podstawowe ukończone	14 886	6844	8042
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1660	600	1060

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS: Narodowy Spis Powszechny 2011

Analizując powyższe dane najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim (18 218 osób). Niepokojący jest fakt, że łącznie osób, które posiadają wykształcenie gimnazjalne i poniżej jest 20 520, co stanowi blisko 33% ogółu wszystkich osób. Wśród mężczyzn przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast wśród kobiet ze średnim.

Poza ofertą edukacyjną na uwagę zasługuje również oferta szkoleniowa instytucji posiadających wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Na terenie powiatu mławskiego działa 21 takich instytucji, czyli o 2 więcej niż w 2016 roku. Większość z nich zlokalizowanych jest w mieście Mława. Tylko 4 jednostki posiadają swoje siedziby w innych miejscowościach powiatu. Podobnie, jak w roku ubiegłym, część instytucji szkoleniowych prowadzi działalność związaną ze szkoleniem kierowców. Taki stan oznacza, iż na terenie powiatu mławskiego nadal występuje zapotrzebowanie na zdobywanie lub uzupełnianie kwalifikacji w zawodzie kierowcy. Pozostałe instytucje dostosowują swoją ofertę do aktualnego zapotrzebowania na kierunku szkoleń. Przedstawiona poniżej tabela 10 zawiera wykaz instytucji szkoleniowych z siedzibami na terenie powiatu mławskiego, posiadających wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych.

Tabela 10. Lista instytucji na terenie powiatu mławskiego w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (stan na 31.12.2017)

L.p.	Nazwa instytucji	Numer w rejestrze	Data wpisu	Miejscowość siedziby
1.	Centrum Języków Obcych Anna Maria Lis-Dzięgielewska	2.14/00392/2013	2013-12-02	Mława
2.	COOLMAR MARIA MARŁĘGA	2.14/00153/2013	2013-04-26	Mława
3.	Dzikowski Grzegorz Centrum Edukacji Doradztwa i Rozwoju "CEDR"	2.14/00162/2008	2008-05-12	Mława
4.	Giżyński Paweł Bud-Pol Usługi Ogólnobudowlane	2.14/00393/2013	2013-12-04	Mława
5.	Głazewski Zbigniew Inżynierska Firma Informatyczna	2.14/00268/2013	2013-08-05	Mława
6.	HILL MED SPÓŁKA Z OGRA NICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	2.14/00120/2015	2015-03-18	Mława
7.	Iwona Pogorzelska Instytut Odnowy FENIKS	2.14/00051/2015	2015-02-12	Mława
8.	Krokowski Dariusz Piotr Europejskie Centrum Edukacyjne "College"	2.14/00081/2005	2005-01-28	Mława
9.	Liga Obrony Kraju	2.14/00042/2004	2004-12-22	Mława
10.	Łukowska Beata Kancelaria Doradztwa Gospodarczego	2.14/00337/2017	2017-08-02	Mława
11.	Manista Kazimierz "Nauka- Organizacja i Technika"	2.14/00012/2005	2005-01-10	Mława
12.	Ogólnopolskie Centrum Techniki Jazdy s.c.	2.14/00197/2011	2011-07-18	Mława
13.	Piotr Dembiński BRITISH HOUSE Szkoła Języków Obcych	2.28/00092/2013	2013-12-04	Mława

14.	Polikarp Kawalec Zakład Fotograficzny	2.14/00045/2017	2017-02-14	Mława
15.	Pracownia Rozwoju "INKUBATOR" Hanna Kuczkowska	2.14/00240/2008	2008-07-17	Mława
16.	PRAŃNICKI ANDRZEJ Ośrodek Szkolenia Kandydatów na Kierowców "ZAKRĘT", ITD Szkolenia	2.14/00077/2008	2008-02-25	Mława
17.	Tomasz Zakrzewski OSD SPAW-CERT	2.14/00200/2015	2015-04-20	Mława
18.	Tomasz Budka CLEANTEAM	2.14/00313/2013	2013-09-10	Lipowiec Kościelny
19.	HR PARTNER SYLWIA RYBACKA	2.14/00109/2016	2016-03-11	Strzegowo
20.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Strzegowo	2.14/00232/2005	2005-03-17	Strzegowo
21.	MIKUCIŃSKI MARIUSZ OSK CARGO MAX	2.14/00293/2010	2010-07-21	Zdroje

Źródło: www.ris.praca.gov.pl

3. Sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim

3.1. Przedsiębiorczość i gospodarka

O zapotrzebowaniu na kwalifikacje i umiejętności na lokalnym rynku pracy nie można się wypowiadać w oderwaniu od obrazu gospodarki i przedsiębiorczości w powiecie mławskim. Zgodnie z danymi statystycznymi pochodzącymi z Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarczych REGON, według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku na terenie powiatu mławskiego było zarejestrowanych 5363 podmioty gospodarcze.

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych na terenie powiatu tj.– 5123 działa w sektorze prywatnym. W powiecie mławskim sektor publiczny stanowi 196 jednostek. Na terenie powiatu najwięcej podmiotów gospodarczych 57,4% działa w Mławie. Najliczniejsza grupa to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników - jest ich 4992 (podmioty

jednoosobowe 80.5%). Firmy zatrudniające od 10 do 49 osób- 210 podmiotów. Zakładów zatrudniających powyżej 48 pracowników jest 49 (w tym 9 zatrudniających ponad 250 osób).

Na lokalnym rynku pracy największym pracodawcą są zakłady z branży elektronicznej, w których zatrudnienie systematycznie wzrasta. Obecnie zatrudnionych jest tam ok. 5000.

Branżą, która rozwija się i zwiększa zatrudnienie jest także branża rolno-spożywcza. Obecnie w branży tej zatrudnionych jest ok. 2 500 osób. Ponadto na terenie powiatu działa 747 firm w branży budowlanej.

Wciąż odnotowujemy także wzrost zatrudnienia w branży handlowej.

3.2 Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna w znacznym stopniu może przyczynić się do rozwoju gmin i powiatów. Najlepszym tego przykładem są podmioty ekonomii społecznej – aktywizujące mieszkańców, umożliwiając im powrót na rynek pracy, świadczące usługi w zawodach, które na otwartym rynku pracy nie miałyby szans rozwoju. W rozwoju ekonomii społecznej czynnik finansowy jest ważny, ale najważniejsze jest zaangażowanie społeczne na rzecz dobra wspólnego. To podmioty ekonomii społecznej pozwalają się swoim członkom aktywizować, rozwijać, umożliwiając rozwój reintegracji społecznej.

Ekonomia społeczna swoje działania koncentruje na osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych i izolowanych. Procesem reintegracji społecznej i zawodowej zajmują się podmioty ekonomii społecznej takie jak spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, kluby integracji oraz organizacje pozarządowe. Są to bowiem instytucje, dla których najistotniejsze jest działanie na rzecz swoich podopiecznych w celu ich powrotu na rynek pracy. Mają więc one misję społeczną, którą przedkładają nad zysk. Podmioty ekonomii społecznej działają w tych sferach, które są zaniedbywane przez państwo i inne podmioty gospodarcze.

Podmiotem ekonomii społecznej jest m. in. spółdzielnia socjalna, której przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Spółdzielnia może też prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną. Może być założona przez osoby należące do grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przez

osoby prawne – organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne.

Powiatowy Urząd Pracy w Mławie podjął szereg działań zmierzających do powstania spółdzielni socjalnych na terenie powiatu mławskiego. Jednym ze sposobów promocji ekonomii społecznej były organizowane przez tut. Urząd Pracy konferencje. Pierwsza z nich odbyła się w listopadzie 2014 r. pt. „Spółdzielnia socjalna jako skuteczny instrument aktywizacji społeczno – zawodowej osób długotrwale bezrobotnych”. Celem konferencji było upowszechnianie idei spółdzielni socjalnych, jako narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych oraz dostarczenie wiedzy i praktycznych przykładów z zakresu funkcjonowania spółdzielni socjalnych. W dniu 10 lipca 2015 roku w Sali Konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Mławie odbyła się kolejna konferencja pt. „Ekonomia społeczna sposobem na rozwój regionu” zorganizowana przez Starostę Powiatu Mławskiego oraz Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie. Konferencja była również wydarzeniem podsumowującym i upowszechniającym rezultaty projektu mobilności „Kształcenie i szkolenie osób bezrobotnych przez służby zatrudnienia oraz instytucje szkoleniowe z uwzględnieniem zagadnień ekonomii społecznej” finansowanym przez Komisję Europejską w ramach Programu ERASMUS+ Akcja 1 – Mobilność edukacyjna.

W lipcu 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie odbyły się warsztaty dla osób bezrobotnych zainteresowanych założeniem spółdzielni socjalnych. Efektem warsztatów było wyłonienie dwóch grup inicjatywnych pragnących uruchomić dzięki wsparciu finansowemu Urzędu spółdzielni socjalnych. Rezultaty projektu i działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej zostały zaprezentowane 22 lutego 2016 r podczas konferencji promującej ekonomię społeczną oraz powstałe w 2015 roku mławskie spółdzielnie socjalne. W 2017 roku podejmowane zostały działania promujące tworzenie spółdzielni socjalnych. Poprzez organizowane spotkania osób bezrobotnych z członkami spółdzielni już działających promowane było tworzenie kolejnych spółdzielni socjalnych.

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w dniach 15 czerwca 2016 roku oraz 06 czerwca 2017 roku zorganizowało II i III „*Mazowieckie Spotkania z Ekonomią Społeczną*”. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie znalazł się w gronie instytucji z całego województwa wyróżnionych w zakresie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, wspieranie już istniejących oraz promocję ekonomii społecznej w powiecie.

W dniu 13 września 2017 roku odbyło się spotkanie z pracownikami Ośrodków Pomocy Społecznej mające na celu wypracowanie wspólnych rozwiązań prowadzących do wzrostu aktywizacji zawodowej, szczególnie na terenach wiejskich. Jednym z tematów poruszanych w trakcie spotkania było przedstawienie propozycji wspólnych działań Urzędu

Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej służące promocji idei ekonomii społecznej i tworzeniu kolejnych spółdzielni socjalnych (dla grupy wspólnych klientów).

Dzięki naszej aktywności i pozyskaniu środków w latach 2015 – 2017 powstało 6 spółdzielni socjalnych, w których zatrudnienie znalazło 31 osób. Są to spółdzielnie wielobranżowe i zajmują się opieką nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi, usługami rehabilitacyjnymi, usługami sprzątającymi oraz pracami wykończeniowymi.

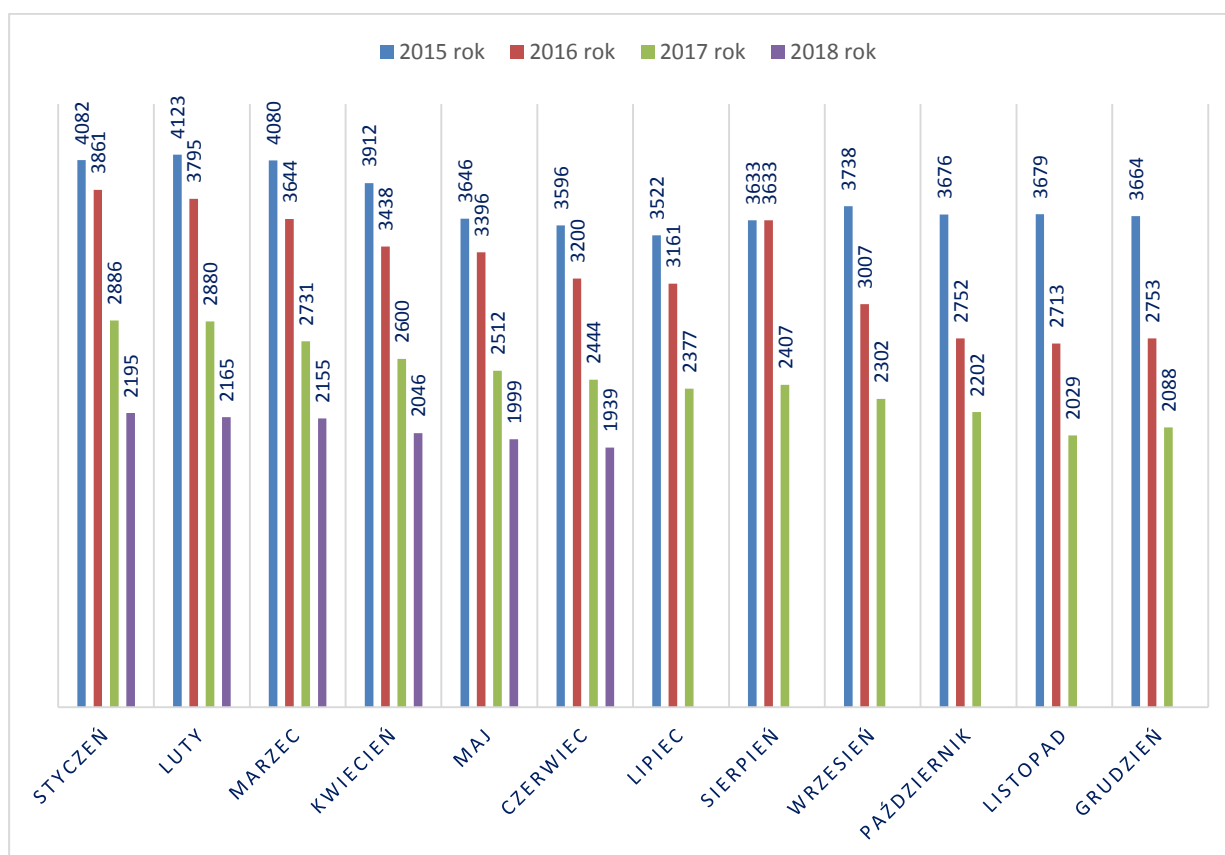
Analiza lokalnego rynku pracy wykazała, że z uwagi na znaczną ilość osób bezrobotnych, którym coraz trudniej znaleźć swoje miejsce na rynku pracy, spółdzielnie socjalne mogą być konkurencyjną alternatywą w ramach działań aktywizacyjnych oferowanych przez tutejszy Urząd. Oprócz aktywizacji zawodowej wskazane byłoby zaoferowanie dodatkowego wsparcia w postaci doradztwa dla nowo powstałych podmiotów ekonomii społecznej.

3.3 Bezrobocie w powiecie mławskim

Według danych statystycznych tutejszego Urzędu liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec czerwca 2018 roku wynosiła 1939 osób, w tym 1108 kobiet. Natomiast na koniec grudnia 2017 roku zarejestrowanych było 2088 bezrobotnych, w tym 1193 bezrobotnych kobiet. W latach poprzedzających analizowany okres liczba zarejestrowanych przedstawiała się następująco: na koniec 2015 r.- 3664 osób (w tym 1920 kobiet) oraz na koniec 2016 r.- 2753 osoby (w tym 1497 kobiet). Zatem w ostatnim okresie odnotowujemy dalszy spadek liczby bezrobotnych.

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2015 - 2017 oraz w I półroczu 2018 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Powyższe dane przedstawione na wykresie 6 jednoznacznie pokazują wyraźny spadek liczby osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach roku 2017 podobnie jak w latach ubiegłych. Tendencja spadkowa utrzymywała się również w I półroczu 2018 roku. Największą liczbę bezrobotnych zarówno w analizowanym roku, jak i w poprzednich można zaobserwować w miesiącach typowo zimowych, czyli w styczniu, lutym i marcu (do wzrostu

liczby bezrobotnych przyczynił się niewątpliwie okresowy spadek zapotrzebowania na prace sezonowe oraz prace wymagające dobrej pogody).

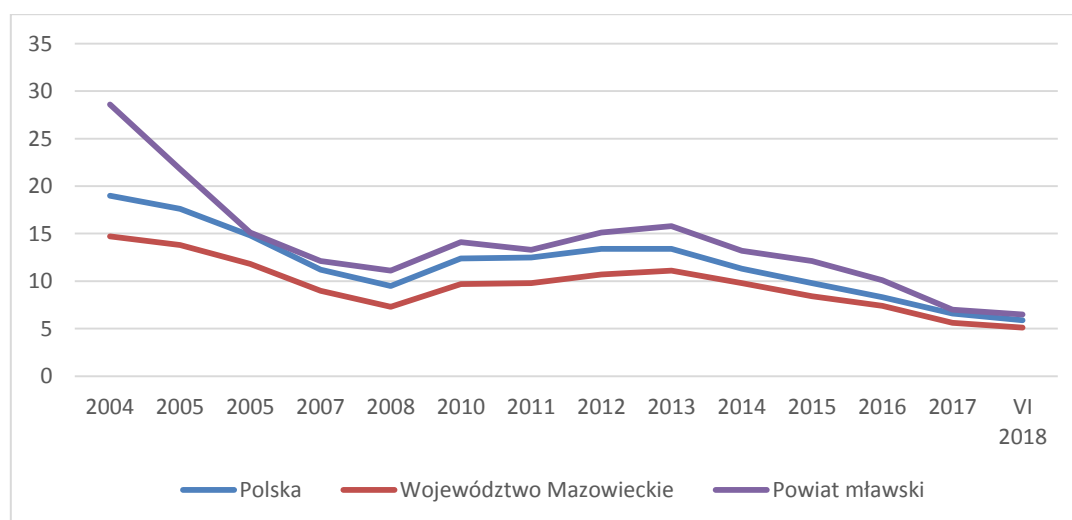
Analiza wielkości stopy bezrobocia rejestrowanego na przestrzeni lat 2004 – 2017 i I półrocza 2018 roku pozwala stwierdzić, że wielkość ta ulega ciągłemu zmniejszeniu. W 2004 roku wskaźnik ten wynosił 28,6%. W latach 2005-2008 uległ redukcji o 10,7 p.p. W kolejnych latach obserwujemy już wzrost stopy bezrobocia. Jednak aktualne dane wskazują na znaczący spadek stopy bezrobocia, która w czerwcu 2018 roku w powiecie mławskim wyniosła 6,5 %. W tym samym okresie stopa bezrobocia w województwie mazowieckim wyniosła 5,1%, w zaś w Polsce 5,9%.

Tabela 11. Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa i Polski w latach 2004 - VI 2018

Terytorium	2004	2005	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	VI 2018
Polska	19	17,6	14,8	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,3	9,8	8,3	6,6	5,9
Województwo Mazowieckie	14,7	13,8	11,8	9	7,3	9	9,7	9,8	10,7	11,1	9,8	8,4	7,4	5,6	5,1
Subregion ciechanowski	24,9	23,4	19,8	16,2	13,1	15,6	16,3	16,9	18	18,3	17,4	15,6	14	10,8	10,8
Powiat mławski	28,6	21,8	15,1	12,1	11,1	14,3	14,1	13,3	15,1	15,8	13,2	12,1	10,1	7	6,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 7. Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2004-2017 oraz w I półroczu 2018 roku

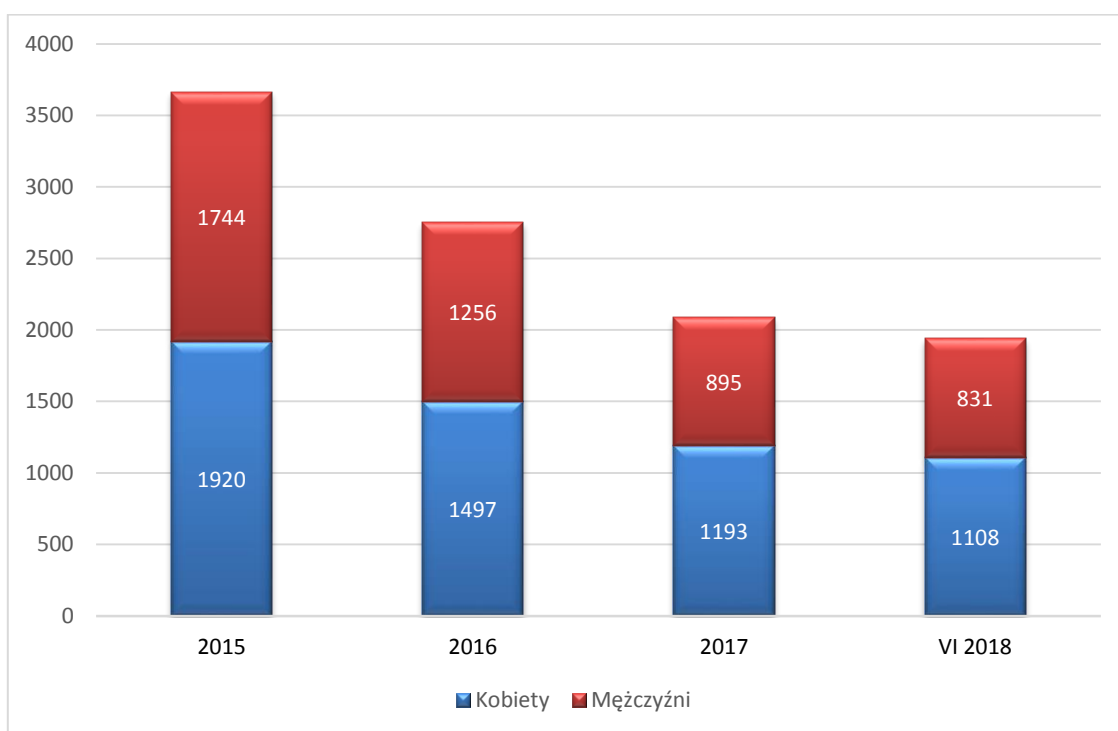
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przedstawiona na wykresie 7 stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mławskim, na przestrzeni ostatnich lat uległa znacznym zmianom. W latach 2004-2008 wykazywała ona tendencję spadkową. Zmianę przyniósł rok 2009, kiedy to stopa bezrobocia wzrosła z 11,1% do 14,3%, czyli o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego. Od roku 2010 stopa bezrobocia utrzymywała się na zbliżonym poziomie, a od roku 2013 systematycznie spada. Wszelkie zmiany na rynku pracy w powiecie mławskim związane są z dużą rotacją zatrudnienia jaka odbywa się w firmach branży elektronicznej. Na uwagę zasługuje także stale zwiększająca się liczba pracowników zatrudnionych w sektorze przetwórstwa mięsa. Są to głównie pracodawcy z terenu Mławy, w związku z czym zmiany poziomu zatrudnienia w największych firmach, są niemal natychmiast odczuwalne na lokalnym rynku pracy.

Struktura bezrobocia ze względu na płeć

Analiza sytuacji bezrobotnych kobiet i mężczyzn została przedstawiona na wykresie 9. Podobnie jak w latach 2015-2017 w pierwszym półroczu 2018 roku wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominują kobiety – 1108 kobiet. W stosunku do końca 2017 roku liczba zarejestrowanych kobiet zmniejszyła się o 85.

Wykres 8. Struktura bezrobocia ze względu na płeć w latach 2015 – 2017 oraz w I półroczu 2018 roku

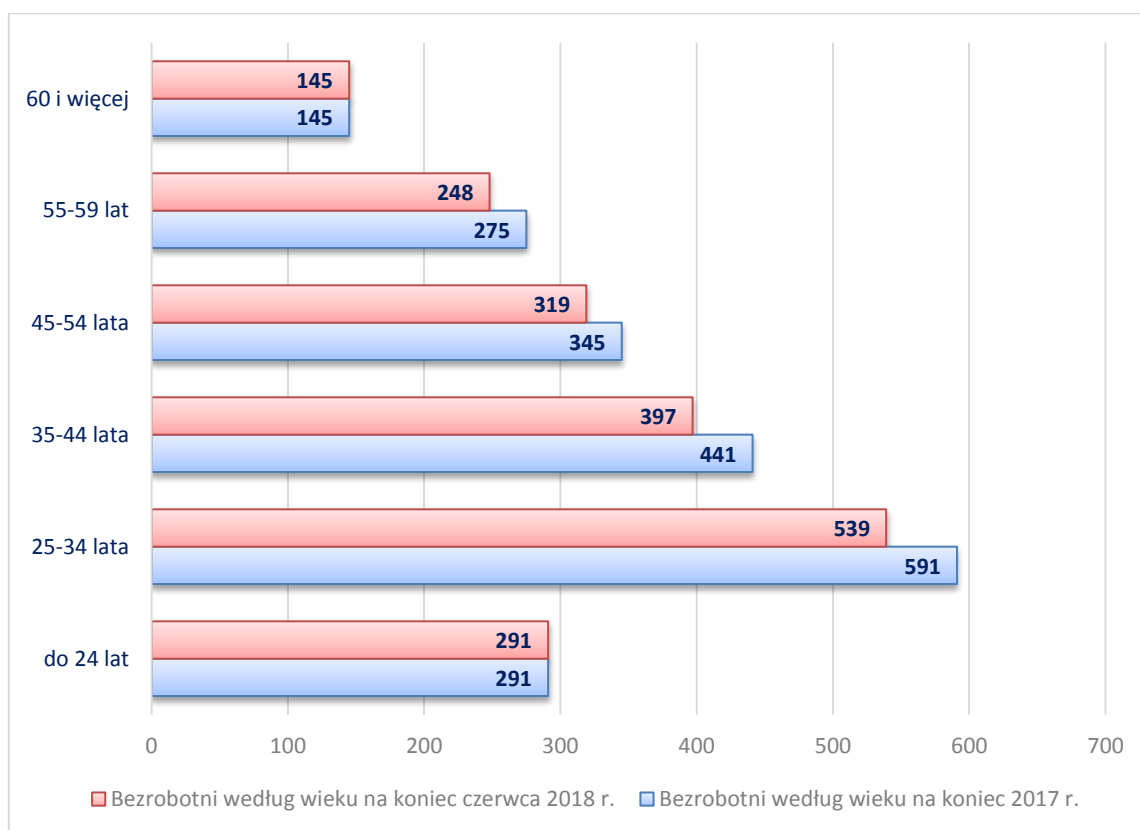

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura bezrobocia ze względu na wiek

Wśród 1939 osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie mławskim (stan na koniec czerwca 2018 roku), najliczniejszą grupę stanowią młodzi ludzie w przedziale wiekowym 25-34 lat (539 osób, czyli 27,8% ogółu bezrobotnych w rejestrze). Warto też zwrócić uwagę na fakt, iż osoby pozostające bez pracy poniżej 34 roku życia stanowią 57,8% ogółu wszystkich bezrobotnych. Najmniej osób bezrobotnych znajduje się w przedziale wiekowym 60 lat i więcej – 145 osób. Na koniec 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (987 osób), następnie 708 osób w wieku 35-44 lata. Podobnie na koniec 2016 roku- w przedziale wiekowym 25-34 lat zarejestrowane były 764 osoby i 2017 roku – 591 osób.

Wykres 9. Struktura bezrobocia ze względu na wiek w końcu 2017 i na koniec czerwca 2018 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Od wielu lat kładzie się zwiększony nacisk na aktywizację zawodową osób do 30 roku życia i po 50 roku, którzy należą do grupy szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ta sytuacja spowodowała, iż bezrobotni, którzy ukończyli 30 rok życia a nie ukończyli jeszcze 50 lat aktualnie znajdują się w gorszej sytuacji niż osoby z grup faworyzowanych. Pracodawcy

mając możliwość korzystania z różnego rodzaju wsparcia chętniej zatrudniają osoby młode czy po 50 roku życia.

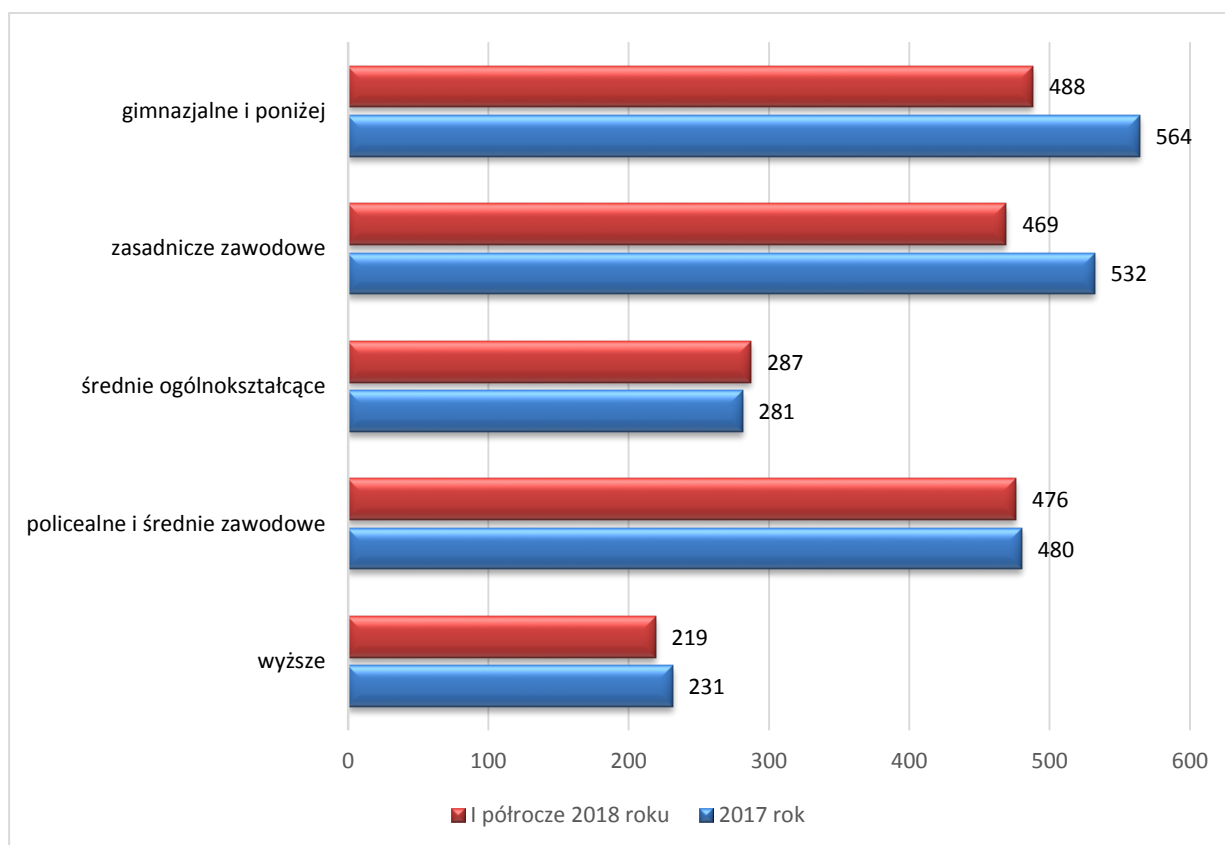
Na koniec czerwca 2018 roku w rejestrach bezrobotnych w grupie wiekowej 30-50 lat znajdowało się 837 osób, co stanowi ponad 43% ogółu zarejestrowanych. Prawie 78% bezrobotnych posiada II profil pomocy. W grupie wiekowej 30-50 lat kobiety stanowią ponad 47% (526 kobiet). Wśród bezrobotnych, którzy ukończyli 30 rok życia i nie mają jeszcze 50 lat najwięcej osób posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej (25% osób w tym przedziale wiekowym) oraz policealne i średnie zawodowe (24,6% tej grupy wiekowej). Ponad 54% osób w wieku 30-50 lat mieszka na wsi (455 osób). Analizując staż pracy jaki posiadają osoby w wieku 30-50 lat zauważamy, iż najwięcej jest bezrobotnych, którzy przepracowali od 1 do 5 lat (229 osób, 142 kobiety) oraz od 5 do 10 lat (213 osób, 139 kobiet). Dużą grupę stanowią osoby bez stażu zawodowego (91 bezrobotnych, 68 kobiet) oraz osoby posiadające maksymalnie roczne doświadczenie zawodowe (117 bezrobotnych, 74 kobiety). Prawie 37% osób w tej grupie wiekowej to bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy. Powyżej roku bez pracy pozostaje ponad 43% kobiet w wieku od 30 do 50 roku życia.

W jeszcze trudniejszej sytuacji znajdują się osoby mające powyżej 45 lat. Na koniec czerwca 2018 roku w rejestrach osób bezrobotnych, w tej grupie wiekowej było 712 osób, w tym 293 kobiety. Tereny wiejskie zamieszkuje 369 bezrobotnych po 45 roku życia, w tym 142 kobiety. Z ustalonym II profilem pomocy w tym czasie było 61% bezrobotnych po 45 roku życia oraz 39% z III profilem pomocy. Wśród bezrobotnych, którzy ukończyli 45 rok życia najwięcej osób posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej (262 osoby) oraz zasadnicze zawodowe (253 osoby). Najmniej jest osób z wykształceniem wyższym (21 osób). Prawie 58% bezrobotnych po 45 roku życia to osoby długotrwale bezrobotne. Z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w tej grupie wiekowej na koniec czerwca zarejestrowanych było 6-1 bezrobotnych, w tym 22 kobiety.

Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie

Na koniec czerwca 2018 roku podobnie jak na koniec grudnia 2017 r. w rejestrach bezrobotnych najwięcej pozostawało osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i poniżej (488 – 25,2% ogółu zarejestrowanych) oraz zasadnicze zawodowe (469 – 24,2%). Zdecydowanie w najlepszej sytuacji znajdują się osoby z wykształceniem wyższym, gdyż ich udział w ogóle bezrobotnych jest na poziomie 11,3% (219 osób). Na koniec 2015 i 2016 roku proporcje w strukturze bezrobotnych pod względem wykształcenia przedstawiały się podobnie – ponad 52% i odpowiednio 55,9% osób to bezrobotni z wykształceniem do zawodowego włącznie oraz 9,85% i odpowiednio 10,2% to osoby z wyższym wykształceniem.

Wykres 10. Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie na koniec 2017 i koniec czerwca 2018 roku

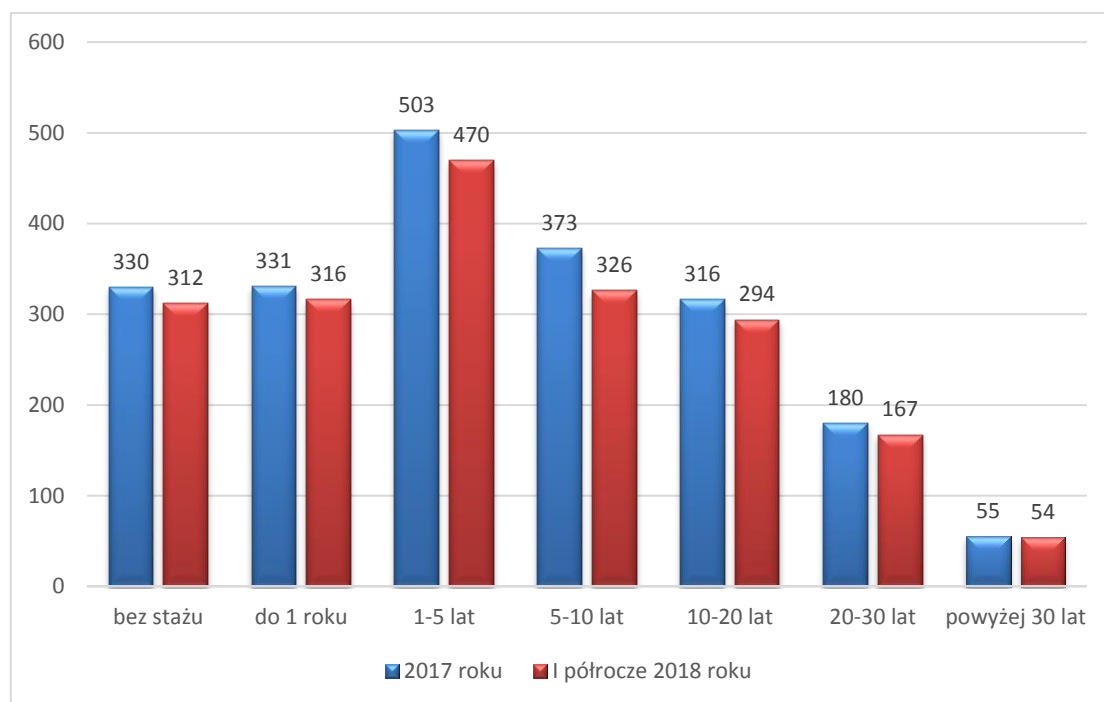

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy

Wykres 11 przedstawia liczbę osób bezrobotnych w powiecie mławskim ze względu na staż pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku. Podobnie jak w końcu 2017 roku największa liczba osób bezrobotnych pracowała od roku do pięciu lat, (470 osób). Najmniej jest osób mających ponad 30-letnie doświadczenie zawodowe – 54 osoby. Należy zwrócić uwagę na osoby bez stażu (312 osób) i posiadających staż do 1 roku (316 osób), którzy będą mieli największe trudności ze znalezieniem pracy. Osoby bez stażu i z bardzo krótkim doświadczeniem zawodowym stanowią ogółem 32,39% wszystkich bezrobotnych.

Wykres 11. Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy w końcu 2017 roku i w I półroczu 2018 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Reasumując, zarówno mężczyźni, jak i kobiety będą w takim samym stopniu narażeni na utratę pracy. Należy podkreślić fakt, że na liczbę bezrobotnych bardzo duży wpływ ma staż pracy, wiek i wykształcenie.

Porównując tę strukturę bezrobocia na koniec 2015 i 2016 roku, udział procentowy bezrobotnych ze względu na staż pracy na koniec 2017 roku i koniec czerwca 2018 roku potwierdza tendencje i bariery występujące na lokalnym rynku pracy. Zarówno na koniec 2015 roku, jak i 2016 największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby bez stażu i ze stażem do 5 lat.

Struktura bezrobocia według zawodów i specjalności

Analizując strukturę bezrobotnych według zawodów i specjalności na koniec czerwca 2018 roku i koniec grudnia 2017 roku według sprawozdania MPiPS – 01 Załącznik 3 stwierdzić należy, że niezmiennie największą grupę zawodową wśród pozostających bez pracy stanowią bezrobotni nieposiadający zawodu (bez zawodu) – 280 osób. Jest to grupa obejmująca przede wszystkim osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. Drugą co do wielkości grupę stanowiły osoby sklasyfikowane, jako „Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym” – 174 osoby. W trudnej sytuacji na rynku pracy są również monterzy podzespołów elektronicznych (bardzo duża rotacja pracowników) oraz sprzedawcy. Gospodarka powiatu mławskiego koncentruje się głównie na branży elektronicznej oraz handlowo – usługowej, stąd też zmiany poziomu

zatrudnienia w tych dwóch branżach, są niemal natychmiast odczuwalne na lokalnym rynku pracy oraz w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Prezentowana poniżej tabela zawiera zestawienie ilościowe osób bezrobotnych według zawodów i specjalności w powiecie mławskim w końcu czerwca 2018 roku. Pod uwagę brano te zawody, w których było zarejestrowanych więcej niż 10 osób.

Na koniec 2015 r. i 2016 r. osoby nieposiadające zawodu także znacząco przeważały wśród pozostałych bezrobotnych.

Tabela 12 Osoby bezrobotne według zawodów i specjalności (koniec czerwca 2018 roku)

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Bezrobotni ogółem
1.	Bez zawodu	0	280
2.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	932911	174
3.	Sprzedawca*	522301	101
4.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	86
5.	Kucharz*	512001	57
6.	Ślusarz*	722204	49
7.	Technik ekonomista*	331403	42
8.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	962990	32
9.	Murarz	711202	31
10.	Robotnik gospodarczy	515303	29
11.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	962990	28
12.	Kelner*	513101	26
13.	Technik budownictwa*	311204	23
14.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	322002	23
15.	Krawiec*	753105	23
16.	Rolnik*	613003	21
17.	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	311937	19
18.	Magazynier	432103	19
19.	Pedagog	235921	17
20.	Fryzjer	514101	17
21.	Technik handlowiec*	522305	17
22.	Pomocniczy robotnik budowlany	931301	15
23.	Technik administracji	334306	16
24.	Stolarz	752205	16
25.	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	633001	15
26.	Technik mechanik*	311504	14
27.	Stolarz budowlany	711503	13
28.	Obuwnik przemysłowy	815605	13
29.	Piekarz	751204	13
30.	Ekonomista	263102	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 Załącznik 3

3.3.1 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

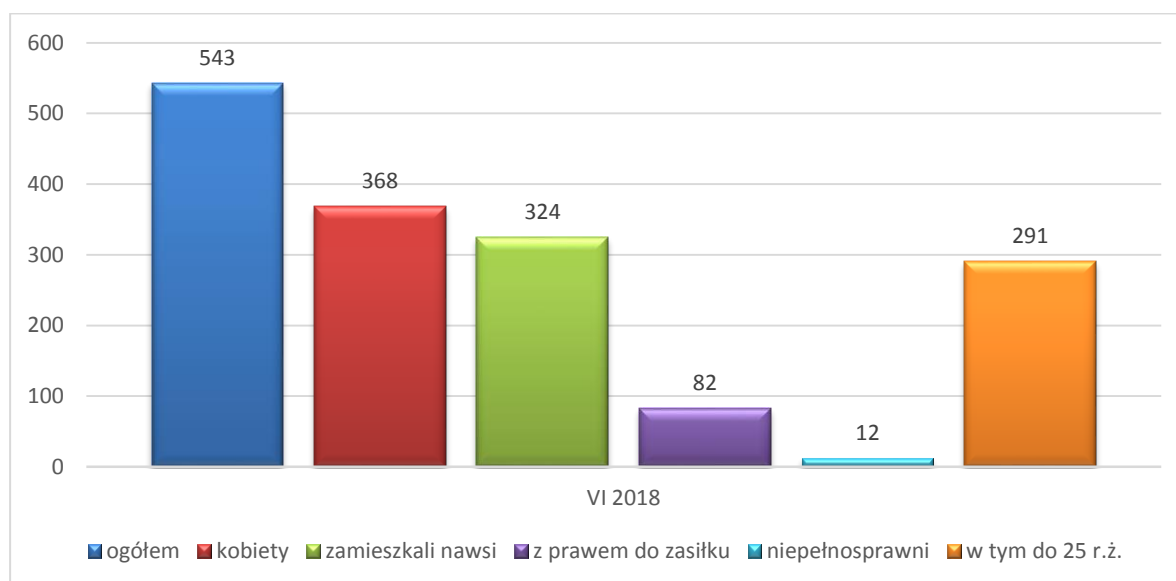
3.3.1.1. Bezrobotni do 30 roku życia

Wysoka stopa bezrobocia wśród młodych stanowi poważny problem społeczny. Sytuację dodatkowo utrudnia fakt, iż młodzi ludzie nie uzyskują wykształcenia adekwatnego do aktualnych potrzeb na rynku. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie tej liczby, ale również ograniczenie zawieranych umów tzw. „śmieciowych”, które uniemożliwiają dostęp do bezpłatnej służby zdrowia, czy kredytów, a tym samym do stabilizacji życiowej. Jako grupa zagrożona wykluczeniem społecznym, jest objęta szczególnymi działaniami chociażby zapewnionymi przez program Gwarancja dla Młodzieży.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie na koniec czerwca 2018 roku liczba bezrobotnych poniżej 30 roku życia w porównaniu z końcem 2017 roku uległa zmniejszeniu o 52 osoby. Pomimo dużego spadku bezrobocia ogółem nie można powiedzieć, że bezrobocie wśród młodych znacząco zmniejszyło się. Struktura tej grupy wiekowej przedstawia się następująco: ogółem zarejestrowanych było 543 bezrobotnych, w tym 368 kobiet (67,8%). W końcu 2017 roku zarejestrowanych było 595 osób, w tym 399 kobiet (67%). Jak widać z przedstawionych danych w każdym z lat objętych analizą liczba bezrobotnych kobiet była wyraźnie wyższa niż -mężczyzn.

Na koniec czerwca 2018 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowały się 324 osoby poniżej 30 roku życia zamieszkałe na wsi, co stanowi prawie 59,7% ogółu bezrobotnych w tej grupie wiekowej. Prawo do zasiłku posiadał co 7 zarejestrowany bezrobotny poniżej 30 roku życia.

Wykres 12. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia w końcu czerwca 2018 roku

Źródło: PUP Mława

W omawianej grupie bezrobotnych osoby do 25 roku życia, stanowią prawie 53,6% wszystkich bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Analizując strukturę wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia widzimy, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące, niewiele mniej jest osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii wiekowej są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Spośród bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, znajdują się osoby, które nie podeszły lub nie zdały egzaminu zawodowego, więc nie mają zawodu. Można wysnuć wniosek, że osoby nieposiadające żadnego zawodu wyuczonego częściej zasilają szeregi osób bezrobotnych, aniżeli osoby, które mają zawód wyuczony. Względnie niski jest także odsetek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz gimnazjalnym i poniżej. W tej pierwszej grupie przyczyn można dopatrywać się w tym, iż osoby te poszukują zazwyczaj zatrudnienia poza lokalnym rynkiem pracy (często w miastach, w których studiowali). Osoby młode, które chciałyby podjąć pracę lub działalność gospodarczą poza miejscem zamieszkania (powyżej 80 km) mogą ubiegać się o **bon na zasiedlenie**. Głównie ma to na celu zniwelowanie barier wynikających z podjęcia zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. Często osoby, które kontynuują naukę zaocznie poza domem rodzinnym poszukują pracy w miejscu, w którym aktualnie studiują – taki bon może im to znacznie ułatwić.

Jeśli chodzi o drugą grupę osób (z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej), to niski odsetek może wynikać z faktu, że osoby te zazwyczaj kontynuują naukę, nie trafiając bezpośrednio na rynek pracy.

W końcu czerwca 2018 roku w porównaniu do końca 2016 roku w omawianej grupie wiekowej znacząco wzrósł odsetek osób posiadających wykształcenie ogólnokształcące.

Tabela 13. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku

Poziom wykształcenia	Bezrobotni do 30 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 30 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Wyższe	106	17,81	90	16,6
Policealne i średnie zawodowe	163	27,4	147	27,1
Średnie ogólnokształcące	165	27,73	177	32,6
Zasadnicze zawodowe	61	10,25	60	11
Gimnazjalne i poniżej	100	16,81	69	12,7

Źródło: PUP Mława

Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. Dane przedstawione w tabeli nr 15 wskazują, że ponad 30% zarejestrowanych osób poniżej 30 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy, co niestety w kontekście atrakcyjności dla pracodawców, nie przemawia na korzyść tych osób. Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale jest prawie 64%.

Brak doświadczenia zawodowego jest jednym z głównych powodów, który znacznie uniemożliwia osobom młodym podjęcie zatrudnienia. Mając na celu aktywizację tych osób, urząd pracy może przyznać staż lub bon stażowy.

Kolejną formą wsparcia dla osób w tej grupie wiekowej, zainteresowanych podniesieniem lub zdobyciem nowych kwalifikacji zawodowych jest bon szkoleniowy. Warunkiem otrzymania bonu i pokrycia kosztów szkolenia przez urząd pracy jest uprawdopodobnienie zatrudnienia po odbyciu szkolenia wskazanego przez osobę bezrobotną.

Dodatkowo osoby, które posiadają dyplom, świadectwo lub inny dokument poświadczający ukończenie szkoły wyższej będą mogły ubiegać się również o bon zatrudnieniowy, który stanowi dla przyszłego pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne przez urząd pracy. Bon zatrudnieniowy ma zachęcić pracodawców do zatrudniania osób młodych, co zdecydowanie polepszy ich pozycję na rynku pracy i znacznie zwiększy szanse na znalezienie trwałego zatrudnienia. Dodatkową szansą na znalezienie pracy przez osoby do 30 roku życia może okazać się refundacja składek na ubezpieczenie społeczne. Pracodawcy zatrudniający skierowaną osobę

bezrobotną otrzymają przez okres do 6 miesięcy refundację kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie określonej w umowie, nie wyższej jednak niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, obowiązującego w dniu zawarcia umowy.

Tabela 14. Struktura bezrobotnych do 30 r.ż. według stażu pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku

Staż pracy	Bezrobotni do 30 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 30 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Bez stażu	180	30,25	170	31,3
Do 1 roku	178	29,92	168	30,95
1-5 lat	186	31,26	168	30,95
5-10 lat	50	8,4	36	6,6
10-20 lat	1	0,17	1	0,2
ogółem	595	100	543	100

Źródło: PUP Mława

Jak obrazuje tabela nr 14, podobnie jak w końcu 2017 roku, w I półroczu 2018 roku obserwujemy wzrost procentowy osób do 30 roku życia pozostających stażu o 1,5%.

Dane statystyczne, dotyczące sytuacji na rynku pracy osób z omawianej grupy wiekowej (bezrobotni do 30 – tego roku życia) wskazują, iż koniecznym jest ich aktywizacja oraz kontynuowanie działań mających na celu ułatwienie wejścia tych osób na rynek pracy i podjęcia czynnego życia zawodowego.

Bezrobocie wśród osób młodych stanowi jeden z poważniejszych problemów identyfikowanych na rynku pracy. Bariere bezpośrednio przekładającą się na szansę podejmowania zatrudnienia w tej grupie osób stanowi brak doświadczenia zawodowego. Zatrudniając osobę młodą pracodawca liczy na jego zapał, entuzjazm, szybkość i efektywność w wykonywaniu zadań. Liczy na to, że osoba otwarta na nowe doświadczenia i nową wiedzę wniesie świeże spojrzenie na działania firmy. Z drugiej jednak strony istnieje obawa, że będzie trzeba ją wszystkiego nauczyć i ponosić dodatkowe koszty. Ponadto umiejętności zdobyte w trakcie nauki często nie pokrywają się z wyzwaniami lokalnego rynku pracy. Pracodawcy więc, z uzasadnionych ekonomicznie powodów, preferują więc zatrudnienie doświadczonego

pracownika. Do tego dochodzą kwestie kulturowe, wychowanie i motywacja do usamodzielnienia się. Przedłużenie wieku, w którym młodzi opuszczają domy rodzinne również wpływa na taki stan rzeczy. Nie bez powodu od wielu lat do młodych bezrobotnych kierowane są programy i projekty unijne, których celem jest zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród ludzi młodych. Kierunek ten jest jak najbardziej prawidłowy, co także potwierdza sytuacja osób do 30 roku życia w powiecie mławskim.

Z danych zawartych w tabeli 15 wynika, iż zarówno w końcu 2017 jak i końcu czerwca 2018 roku najwięcej było zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy, a najmniej pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Tabela 15. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	Bezrobotni do 30 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 30 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Do 1	118	19,83	108	19,9
1-3	131	22,02	120	22,1
3-6	117	19,66	103	19
3-6	83	13,95	80	14,7
12-24	79	13,28	72	13,3
Pow.24	67	11,26	60	11

Źródło: PUP Mława

3.3.1.2. Bezrobotni poniżej 25 roku życia

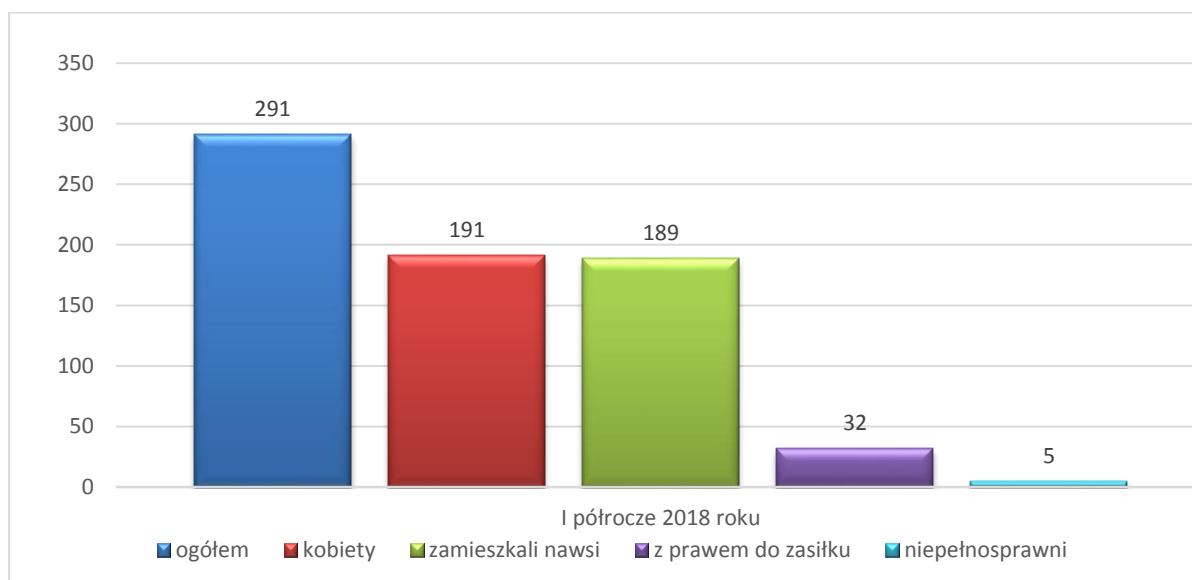
Osoby bezrobotne do 25 roku życia kończąc edukację napotykać na coraz to większe problemy z wejściem na rynek pracy. Jedną z przyczyn bezrobocia wśród młodzieży jest wybieranie kierunków studiów, po których trudno jest zdobyć pracę, podczas gdy wielu pracodawców w tym czasie boryka się z niedoborem kadry posiadającej konkretne umiejętności zawodowe, do nabycia których często nie koniecznie trzeba kończyć studia wyższe. Z punktu widzenia pracodawców, nawet najlepsze studia nie zastąpią umiejętności praktycznych, dlatego bezrobocie wśród młodych osób nadal pozostaje głównym problemem na rynku pracy. Powiatowe Urzędy Pracy powinny zatem koncentrować się na wykorzystywaniu instrumentów wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które umożliwiają

młodzieży pozyskanie nowych lub uzupełnienie posiadanych kwalifikacji oraz zdobycie doświadczenia zawodowego. Stosowane są różne formy wsparcia, od pośrednictwa pracy, przez doradztwo zawodowe, organizowanie staży, dofinansowywanie działalności gospodarczej, prace interwencyjne i inne.

Według danych PUP w Mławie struktura osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia na koniec czerwca 2018 roku przedstawia się następująco: ogółem zarejestrowanych było 291 osób, w tym 191 kobiet i 100 mężczyzn. Na koniec 2017 roku zarejestrowanych było tylko samo bezrobotnych, lecz mniej było kobiet (185).

W końcu czerwca 2018 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 189 osób poniżej 25 roku życia zamieszkałych na wsi, co stanowiło 65% ogółu bezrobotnych w tej grupie wiekowej. Prawo do zasiłku posiadał co 9 zarejestrowany bezrobotny poniżej 25 roku życia.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia w końcu czerwca 2018 roku

Źródło: PUP Mława

Struktura wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 25 roku życia w analizowanych latach pozostaje na bardzo zbliżonym poziomie. W 2016 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące, W 2017 roku osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zaś na koniec czerwca 2018 roku osoby z wykształceniem ogólnokształcącym. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii wiekowej są osoby z wykształceniem wyższym. Zapewne z uwagi na fakt, że większość osób w tym wieku jeszcze nie ukończyła studiów magisterskich.

Względnie niski jest także odsetek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej.

Tabela 16. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Poziom wykształcenia	Bezrobotni do 25 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 25 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Wyższe	33	11,34	22	7,6
Policealne i średnie zawodowe	88	30,24	82	28,2
Średnie ogólnokształcące	80	27,49	118	40,5
Zasadnicze zawodowe	37	12,71	35	12
Gimnazjalne i poniżej	53	18,22	34	11,7
ogółem	291	100	291	100

Źródło: PUP Mława

Zarówno na koniec czerwca 2018 roku jak i na koniec 2017 roku ponad 44% bezrobotnych do 25 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy. Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale w 2016, 2017 roku i na koniec I półrocza 2018 roku było ponad 75%.

Tabela 17. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	Bezrobotni do 25 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 25 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Bez stażu	129	44,33	129	44,3
Do 1 roku	90	30,93	92	31,6
1-5 lat	68	23,37	68	23,4
5-10 lat	4	1,37	2	0,7
ogółem	291	100	291	100

Źródło: PUP Mława

Zadowalający jest fakt, że odsetek osób do 25 roku życia pozostających bez pracy powyżej 6 miesięcy spada. Ponad 70% osób do 25 roku życia pozostaje w rejestrach maksymalnie 6 miesięcy.

Tabela 18. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	Bezrobotni do 25 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 25 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Do 1	66	22,68	68	23,4
1-3	73	25,09	77	26,5
3-6	60	20,62	56	19,2
6-12	38	13,06	35	12
12-24	32	11	34	11,7
Pow.24	22	7,55	21	7,2
ogółem	291	100	291	100

Źródło: PUP Mława

3.3.1.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Jak wynika z danych demograficznych społeczeństwo Polski starzeje się. Konsekwencją tego procesu była konieczność wydłużania aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia. Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy uznano m.in. bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Pracowników w tej grupie wiekowej charakteryzuje duże doświadczenie, lojalność wobec pracodawcy, poszanowanie pracy, zaangażowanie, szacunek dla pracodawcy oraz współpracowników. Z drugiej jednak strony, mimo tak wielu zalet, osoby w starszych grupach wiekowych często nie znają nowych technologii, mają kłopoty z obsługą komputera, problemy z adaptacją w nowym miejscu, albo po prostu tracą wcześniej nabyte kwalifikacje z uwagi na dezaktualizację umiejętności zawodowych.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie struktura osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na koniec czerwca 2018 roku przedstawiał się następująco: ogółem zarejestrowanych było 559 osób, w tym 214 kobiet. W porównaniu do końca 2017 roku liczba bezrobotnych po 50 roku życia zmniejszyła się o 40 osób, w tym 9 kobiet. Jak widać z przedstawionych danych w okresach objętych analizą liczba bezrobotnych mężczyzn była wyraźnie wyższa niż kobiet. W przeciwieństwie do bezrobotnych poniżej 30 roku życia, wśród

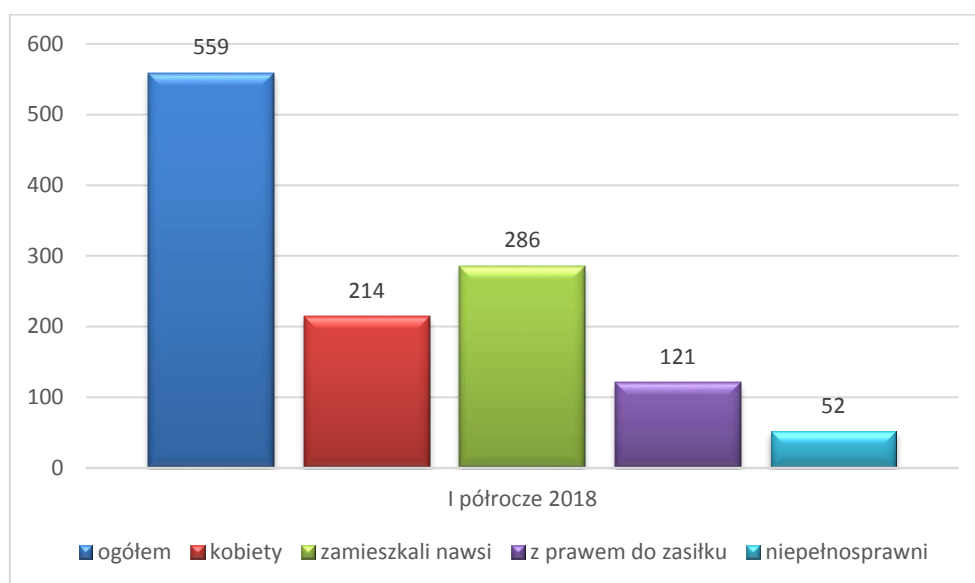

osób powyżej 50 roku życia zdecydowanie dominowali mężczyźni, którzy stanowili 61,7% bezrobotnych w grupie powyżej 50 lat (33,1% w grupie bezrobotnych do 30 roku życia).

Osoby po 50 roku życia, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy, częściej posiadają prawo do zasiłku dla bezrobotnych, niż osoby młodsze. W czerwcu 2018 roku prawo do zasiłku posiadało 121 osób, czyli prawie co piąty bezrobotny w tej grupie wiekowej (wśród osób poniżej 30 roku życia, co 7 bezrobotny posiadał prawo do zasiłku).

W strukturze bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominują osoby zamieszkałe na wsi, które stanowiły 51,2% bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia w końcu czerwca 2018 roku

Źródło: PUP Mława

Starsi bezrobotni są słabiej wykształceni. W końcu czerwca 2018 roku najwięcej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 36,5% i 36,1%). Najniższa liczba bezrobotnych w omawianej kategorii legitymowała się dyplomami wyższych uczelni – 2,8%. W porównaniu do stanu z końca 2017 roku odnotowano spadek liczby bezrobotnych w każdej grupie. Głównym powodem pozostawania bez pracy osób powyżej 50-tego roku życia są bariery jakie taka osoba napotyka na swojej drodze. Są to m.in. dyskryminujące praktyki pracodawców wobec osób starszych, niechęć do ich zatrudniania, mniej atrakcyjne oferty pracy, niedopasowanie kwalifikacji i umiejętności do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Tabela 19. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Poziom wykształcenia	Bezrobotni po 50 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni po 50 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Wyższe	16	2,67	16	2,8
Policealne i średnie zawodowe	120	20,03	118	21,2
Średnie ogólnokształcące	20	3,35	19	3,4
Zasadnicze zawodowe	228	38,06	202	36,1
Gimnazjalne i poniżej	215	35,89	204	36,5
ogółem	599	100	559	100

Źródło: PUP Mława

Spośród zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze stażem pracy od 20 do 30 lat – 25,4% ogółu osób w wieku 50+. Jednak podkreślenia wymaga fakt, że w grupie bezrobotnych powyżej 50 roku życia aż 9,1% nie posiada stażu pracy, a kolejne 5,5% legitymowało się stażem do 1 roku. W porównaniu do stanu z końca 2017 roku największy odnotowano wzrost odsetka bezrobotnych we większości grup, spadek odnotowano wśród odsetka bezrobotnych po 50 roku życia, którzy przepracowali od 10 do 20 lat (2,14%) i od 20 do 30 lat (0,81%).

Tabela 20. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	Bezrobotni po 50 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni po 50 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Bez stażu	54	9,02	51	9,1
Do 1 roku	31	5,17	31	5,5
1-5	67	11,19	73	13,1
5-10	82	13,69	77	13,8
10-20	153	25,54	131	23,4
20 – 30	157	26,21	142	25,4
30 lat i powyżej	55	9,18	54	9,7
ogółem	599	100	559	100

Źródło: PUP Mława

Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominują osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (196 osób – 35,1%), oznacza to, że osoby starsze jeśli już trafią do

rejestrów urzędów mają niskie szanse na szybki powrót na rynek pracy. Podobnie sytuacja przedstawiała się na koniec 2017 roku. W obu tych okresach, prawie co 3 bezrobotny powyżej 50 roku życia pozostawał w ewidencji osób bezrobotnych ponad 2 lata. Łącznie w tej grupie wiekowej osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły 50,25% w 2017 oraz 47,1% na koniec I półrocza 2018 roku.

Tabela 21. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	Bezrobotni po 50 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni po 50 r.ż. Czerwiec 2018 rok	Odsetek (%) Czerwiec 2018 rok
Do 1	55	9,18	44	7,8
1-3	102	17,03	81	14,5
3-6	73	12,19	73	13,1
6-12	68	11,35	98	17,5
12-24	83	13,86	67	12
Pow.24	218	36,39	196	35,1
ogółem	599	100	559	100

Źródło: PUP Mława

Osoby po 50 roku życia napotykają na swojej drodze bariery, które często zamykają im drogę do aktywności zawodowej. Główne z nich to:

- Przeciętnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji w porównaniu do grup młodszych: mniejsza skłonność do podejmowania kształcenia ustawicznego. Wczesniejsze wycofywanie się z rynku pracy cechuje przede wszystkim osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- Niechęć pracodawców lub bariery do zatrudniania pracowników po 50-tym roku życia: jednym z czynników wypychających są negatywne stereotypy dotyczące efektywności ich pracy. Prowadzą one do zachowań dyskryminacyjnych wśród pracodawców oraz zwiększają społeczną akceptację dla wczesnej rezygnacji z aktywności zawodowej wśród pracowników,
- Zły stan zdrowia; badania pokazują, że na kontynuację pracy i odroczenie przejścia na emeryturę decydują się ci, których stan zdrowia pozawala na kontynuowanie zatrudnienia znajdujących się w grupie uprawnionych do emerytury,
- Chęć lub konieczność podjęcia opieki nad innymi członkami rodziny. Osoby, które zaangażowały się w sprawowanie opieki nad członkami rodziny są bardziej narażone na utratę lub dezaktualizację posiadanych kwalifikacji.

Obecne pokolenie pięćdziesięciolatków jest formalnie gorzej wykształcone, bowiem miało w okresie młodości mniejsze szanse na zdobycia wyższego wykształcenia, mniejsze możliwości i potrzeby opanowania języków obcych, a najnowszych technologii uczyło się w późniejszym wieku (często od swoich dzieci). Nie można też zapominać, że jest to pokolenie, które w okresie swojej aktywności zawodowej, doświadczyło zmiany ustrojowej i specjalizowało się do pracy w innych warunkach niż obecne. Są oni często odizolowani, nie nadążają za tempem zmian i dlatego ważna jest dla nich pomoc w aktywizowaniu i odnalezieniu się na współczesnym rynku pracy.

3.3.1.4 Długotrwale bezrobotni

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi okres oczekiwania na zatrudnienie. Osoby długotrwale bezrobotne według ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są osobami w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Długotrwale bezrobotni są bowiem szczególnie narażeni na problemy i bariery, które ograniczają a nawet uniemożliwiają podjęcie zatrudnienia. Składa się na to wiele przyczyn. Jedną z nich jest już sam rynek pracy, który charakteryzuje się dużą zmiennością i coraz to większymi wymaganiami. Osoby pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy cechuje wyraźne zniechęcenie do podejmowania jakichkolwiek form aktywności. Niskie poczucie własnej wartości oraz brak wiary we własne siły spowodowany długim pozostawaniem bez pracy, a tym samym utratą korzyści, jakie ten brak pracy powoduje. Im dłużej bowiem ktoś pozostaje poza rynkiem pracy, tym trudniej mu na niego wrócić. Istotną barierą w uzyskaniu zatrudnienia jest brak wystarczającej liczby ofert pracy, czyli zbyt mała podaż pracy na lokalnym rynku. Warto w tym przypadku dodać, że trudności w otrzymaniu odpowiedniej oferty pracy często wynikają ze zbyt niskich kwalifikacji i braku doświadczenia zawodowego tej grupy osób, w porównaniu do coraz to wyższych wymagań pracodawców oferujących niestety niskie wynagrodzenia. Kolejnym czynnikiem, który ma wpływ na długość pozostawania bez pracy są ograniczenia związane z miejscem zamieszkania. Niedogodny dojazd do miejsca pracy spowodowany niedostateczną częstotliwością komunikacji publicznej, szczególnie w małych miejscowościach znacznie oddalonych od rynku pracy, czy po prostu brak środków na aktywne poszukiwanie pracy, w tym na dojazdy na rozmowy kwalifikacyjne to najczęstsze przyczyny pozostawania w rejestrze.. W związku z powyższym większość bezrobotnych nie poszukuje pracy poza terenem swojego miejsca zamieszkania. Warto jeszcze wspomnieć o grupie osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy z przyczyn zdrowotnych (w tym osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności) lub uwarunkowań rodzinnych (opieka nad osobą zależną/dzieckiem).

Na koniec czerwca 2018 roku zarejestrowanych było 897 osób długotrwale bezrobotnych (46,3% ogółu). W porównaniu do końca 2017 roku liczba ta zmniejszyła się o 150 osób. Podobnie jak na koniec 2017 roku na koniec pierwszego półrocza 2018 roku w omawianej grupie przeważają osoby między 25 a 34 rokiem życia, stanowią one 25% wszystkich bezrobotnych długotrwale.

Tabela 22. Struktura bezrobotnych długotrwale według wieku w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Wiek	Długotrwale bezrobotni 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Długotrwale bezrobotni I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
18-24	74	7,07	71	7,9
25-34	258	24,64	224	25
35-44	235	22,45	192	21,4
45-54	209	19,96	171	19,1
55-59	172	16,43	145	16,2
60-pow.	99	9,45	94	10,4
ogółem	1047	100	897	100

Źródło: PUP Mława

W końcu czerwca 2018 roku podobnie jak w końcu 2017 roku najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej (293 osoby), niewiele mniej jest osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (236 osób). Przyczyn pozostawania bez pracy można więc upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii są osoby z wykształceniem wyższym (75 osób). Względnie niski jest także odsetek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,8%).

Tabela 23. Struktura długotrwale bezrobotnych według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Poziom wykształcenia	Długotrwale bezrobotni 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Długotrwale bezrobotni I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
Wyższe	79	7,55	75	8,4
Policealne i średnie zawodowe	213	20,34	187	20,8
Średnie ogólnokształcące	111	10,6	106	11,8
Zasadnicze zawodowe	289	27,6	236	26,3
Gimnazjalne i poniżej	355	33,91	293	32,7
ogółem	1047	100	897	100

Źródło: PUP Mława

Pod względem stażu pracy w końcu I półrocza 2018 roku, wśród długotrwale bezrobotnych, dominowały osoby ze stażem od 1 do 5 lat (23,8%). Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale w końcu czerwca 2018 roku było 36,6 % ogółu długotrwale bezrobotnych o 1,26% więcej niż w końcu 2017 roku.

Tabela 24. Struktura długotrwale bezrobotnych według stażu pracy w w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	Długotrwale bezrobotni 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Długotrwale bezrobotni I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
Bez stażu	176	16,81	163	18,2
Do 1 roku	194	18,53	165	18,4
1-5	244	23,31	214	23,8
5-10	171	16,33	136	15,2
10-20	161	15,37	126	14
20-30	81	7,74	76	8,5
30 lat i więcej	20	1,91	17	1,9
ogółem	1047	100	897	100

Źródło: PUP Mława

Na koniec czerwca 2018 roku w struktura długotrwale bezrobotnych przedstawiała się następująco: kobiety stanowiły ponad 59% ogółu tej grupy, osoby zamieszkałe na wsi 55,8% zaś niepełnosprawni – ok. 3%.

3.3.1.5 Bezrobotni niepełnosprawni

Ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie wynika, iż na koniec czerwca 2018 roku w rejestrach bezrobotnych pozostawało 115 niepełnosprawnych, w tym 53 kobiety. Zaś w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 116 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym 57 kobiety. W końcu I półrocza 2018 roku ponad 53% bezrobotnych w tej grupie to osoby po 45 roku życia. W tym okresie prawie 55% bezrobotnych niepełnosprawnych posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne i poniżej. Najwięcej osób w badanej grupie pozostaje bez pracy powyżej 24 miesięcy (34,8%).

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie mający orzeczoną stopień o niepełnosprawności to przede wszystkim:

1. Osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą:
  - osoby z niepełnosprawnością motoryczną (ruchową) – z uszkodzonym narządem ruchu,
  - osoby z niepełnosprawnością narządów wewnętrznych – z przewlekłymi schorzeniami układu oddechowego (płuc), układu sercowo – naczyniowego, układu trawienego, układu moczowego i innych układów.
2. Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną (zmysłów), do których należą:
  - osoby z niepełnosprawnością wzrokową – osoby niewidome i osoby słabowidzące,
  - osoby z niepełnosprawnością słuchową – osoby niesłyszące i słabosłyszące.
3. Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, do których należą:
  - osoby z niepełnosprawnością intelektualną – z upośledzeniem umysłowym,
  - osoby z zaburzeniami psychicznymi – z różnymi chorobami psychicznymi.
4. Osoby ze złożoną niepełnosprawnością – osoby z uszkodzeniem kilku narządów lub z różnymi przewlekłymi chorobami.

Z punktu widzenia samorządu lokalnego należałoby spojrzeć na osoby niepełnosprawne jako pełnoprawnych członków naszej społeczności, którzy niekoniecznie muszą żyć na koszt państwa, otrzymywać zasiłek, czy rentę, czuć się odizolowanymi, samotnymi. Szansę na bardziej aktywne życie, rehabilitację zawodową i społeczną mogą dać im podmioty ekonomii społecznej, takie jak spółdzielnia socjalna.

3.3.1.6 Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia

W ewidencji osób bezrobotnych na koniec czerwca 2018 roku zarejestrowanych było 284 osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia co stanowi 14,6 % ogółu osób zarejestrowanych. W tej grupie kobiety stanowiły 46,1%.

Natomiast na koniec 2017 roku zarejestrowanych było 320 - 15,33%.

Analogicznie w ewidencji osób bezrobotnych na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 417 osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, co stanowiło 15,14% ogółu osób zarejestrowanych. Kobiety stanowiły ponad 86% bezrobotnych należących do tej grupy. Bardziej szczegółowe analizy statystyczne nie są prowadzone dla tej grupy.

3.3.1.7 Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej

Bezrobocie stanowi istotny powód wsparcia z ośrodków pomocy społecznej, jest wymieniane jako jedna z przyczyn ubiegania się o świadczenia z tych jednostek organizacyjnych. Większość osób, które uzyskały świadczenie z uwagi na brak zatrudnienia jest zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Zmieniające się realia na rynku pracy oraz wymagania proceduralne obowiązujące w innych instytucjach przekładają się na potrzebę nasilenia współpracy z dotychczasowymi partnerami oraz pozyskiwaniem nowych, a także modyfikowania dotychczasowych rozwiązań dla sprawniejszego funkcjonowania Urzędu i obsługi klienta. Do sukcesu należy zaliczyć wdrożenie w 2014 r. platformy komunikacyjnej SEPI pomiędzy Urzędem, a ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu mławskiego. Umożliwia ona szybką wymianę informacji o wspólnych klientach ograniczając tym samym obieg dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o pomoc finansową. Wdrożenie platformy komunikacyjnej służącej elektronicznej wymianie danych o wspólnych klientach obniża koszty wystawiania i dystrybucji zaświadczeń, zwiększa jakość informacji, zapewnia błyskawiczny dostęp do informacji partnerów, trafniejsze i szybsze podejmowanie decyzji. Przynosi również wymierne korzyści dla klientów ww. instytucji, którzy nie muszą przyjeżdżać po zaświadczenie, wydając pieniądze na dojazd do Mławy.

W pierwszej połowie 2018 roku wydano łącznie 2048 zaświadczeń , w tym 1368 do celów pomocy społecznej oraz 94 do służby zdrowia. Za pośrednictwem SEPI wydano 605 zaświadczeń. Natomiast w 2017 roku wydano 6411 zaświadczeń, w tym 4314 do pomocy społecznej, 296 do służby zdrowia. W platformie SEPI wydano 1854 zaświadczenia.

Najczęściej występujące przyczyny udzielania świadczeń z pomocy społecznej to ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Wśród innych problemów przyczyniających się do zwiększenia trudności na rynku pracy wymienić można wielodzietność, bezdomność oraz alkoholizm. Zatem, niektóre osoby, oprócz tego, że są bezrobotne, mają także poważne problemy, które uniemożliwiają im podjęcie działalności zarobkowej. Taka sytuacja wyznacza podstawowe zadania dla instytucji pomocy społecznej i rynku pracy. Przede wszystkim, osoby te w pierwszej kolejności powinny uzyskać wsparcie w wymiarze materialnym i psychicznym, a dopiero po uzyskaniu pewnej stabilizacji życiowej można ich aktywizować zawodowo, tj. wysyłać na rozmowy kwalifikacyjne, szkolenia zawodowe, szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, czy staże.

W związku z wprowadzeniem nowego podejścia do indywidualizacji form pomocy kierowanych do bezrobotnych poprzez profilowanie pomocy, rozszerzono katalog zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy i dodano pkt 4a w art. 9 ust. 1. Oznacza to, że w Powiatowym Urzędzie Pracy pomoc kierowana do bezrobotnych jest profilowana w zależności od potrzeb klientów urzędów pracy i sytuacji na rynku pracy. Przy określaniu profilu pomocy urząd pracy bierze pod uwagę dwie zmienne: oddalenie od rynku pracy i gotowość do powrotu na rynek pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie, udzielając bezrobotnemu pomocy, niezwłocznie po rejestracji ustala dla niego profil pomocy. Profil oznacza właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ww. ustawie.

Przy ustalaniu profilu urząd dokonuje analizy sytuacji i szans osoby bezrobotnej na rynku pracy, biorąc pod uwagę:

1. Oddalenie od rynku pracy, czyli czynniki utrudniające wejście lub powrót na rynek pracy,
2. Gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy, czyli czynniki wskazujące na potrzebę i chęć do podjęcia pracy.

Osoby bezrobotne, ze względu na oddalenie i gotowość do wejścia na rynek pracy, kwalifikowane są do jednego z trzech profili, w ramach których mogą uzyskać odpowiednie wsparcie na podstawie przygotowanego IPD:

- Profil I – są to osoby aktywne zawodowo, dla których przeznaczono takie formy pomocy jak pośrednictwo pracy a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub formy pomocy określone ustawą min.: środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, bony szkoleniowe, bony zatrudnieniowe, bony na zasiedlenie.

- Profil II – są to osoby, które mogą korzystać z usług i instrumentów rynku pracy, działań aktywizacyjnych zleconych przez urząd pracy oraz innych form pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacji i Integracji.
- Profil III – są to osoby oddalone od rynku pracy, do których adresowany jest Program Aktywizacji i Integracji, działania zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowania do zatrudnienia wspieranego przez pracodawców lub podjęcia pracy w spółdzielniach socjalnych zakładanych przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Profilowanie osób bezrobotnych pozwala lepiej dopasować adresowaną pomoc do indywidualnych potrzeb osób bez pracy, umożliwia zaproponowanie najbardziej odpowiedniej formy pomocy i tym samym doprowadzenie bezrobotnego do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Daje również możliwość wstępnego wyznaczenia kierunku podejmowanych działań aktywizujących.

Na koniec czerwca 2018 roku w tutejszym Urzędzie zarejestrowanych było 1928 osób z ustalonym profilem pomocy, w tym z I profilem 13 bezrobotnych (0,7%), z II profilem 1426 osób (74%) , zaś z III 489 osób (25,3%). Natomiast na koniec 2017 roku I profil pomocy posiadało – 0,14%, II profil – 69,99%, III profil – 29,87% ogółu bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy.

Osobami, które najczęściej korzystają z wsparcia z ośrodków pomocy społecznej są osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy. Wśród tej grupy najwięcej osób posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 45,74%, następnie zasadnicze zawodowe 29,05%, policealne i średnie zawodowe 16,36%, średnie ogólnokształcące 7,35% oraz wyższe – 1,50%.

W większości są to osoby z niskim wykształceniem, osoby starsze, których czas pozostawania bez pracy jest długi. Znaczna ilość z tych osób ma duży staż pracy, ale biorąc pod uwagę obecne wymagania pracodawców, często osobom takim nie udaje się zaistnieć na rynku pracy m.in. przez brak odpowiedniego wykształcenia lub nie nadążanie za dynamicznym rozwojem technologii. Zatem wskazane są dla nich usługi poradnictwa zawodowego i psychologicznego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz szkoleń z aktywnego poszukiwania pracy. Wyżej wymienione formy powinny być dostosowywane wedle indywidualnych potrzeb klientów i mieć na celu podniesienie motywacji, samooceny i wsparcie w powrocie na rynek pracy.

Poniższe zestawienie przedstawia procentowy udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w porównaniu do ustalonych profili pomocy (stan na koniec 2017 roku).

Tabela 25. Udział procentowy bezrobotnych w porównaniu do ustalonych profili pomocy w poszczególnych kategoriach (stan na koniec 2017 roku)

Kategoria bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych		
	I profil	II profil	III profil
Do 30 roku życia	0,38%	82,11%	17,51%
Powyżej 50 roku życia	0	51,14%	48,86%
Długotrwale bezrobotni	0	51,44%	48,56%
niepełnosprawni	0	58,04%	41,96%
Posiadający dziecko do 6 roku życia	0	60,45%	39,55%
Bez doświadczenia	0,23%	60,77%	39%
Bez kwalifikacji	0	50,46%	49,54%

Źródło: Dane pozyskane z systemu Syriusz STD

Według danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż najbardziej aktywną grupę stanowią osoby do 30 roku życia (dla ponad 82% ustalono II profil pomocy), natomiast najbardziej oddaleni od rynku pracy są bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych (dla prawie 50% bezrobotnych ustalono III profil pomocy).

Na dzień 31.12.2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie zarejestrowanych było 2746 osób bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy, w tym 1492 kobiety. Z I Profilem – 0,58% (50 % kobiet), z II profilem – 65,15% (53,16% kobiet), a z III profilem – 34,27% (56,64% kobiet).

Wraz z wejściem w życie nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzona została nowa, jakość obsługi klientów urzędów pracy, która ma na celu lepsze poznanie potrzeb osób bezrobotnych, a następnie określenie zakresu form pomocy wymienionych w ustawie w zależności od ich stopnia oddalenia od rynku pracy. Jednym z nowych narzędzi skierowanych do grupy bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy jest Program Aktywizacja i Integracja (PAI). Do Programu Aktywizacja i Integracja mogą być skierowani bezrobotni, dla których został ustalony III profil pomocy, korzystający ze świadczeń pomocy społecznej. Na wniosek starosty PAI może być realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W ramach programu realizowane są działania związane z aktywizacją zawodową i integracją społeczną, ułatwiające powrót bezrobotnym na rynek pracy. Działania aktywizacyjne realizowane są w ramach prac społecznie użytecznych. Natomiast działania w zakresie integracji społecznej, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, mogą być realizowane

w szczególności poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie i grupy wsparcia.

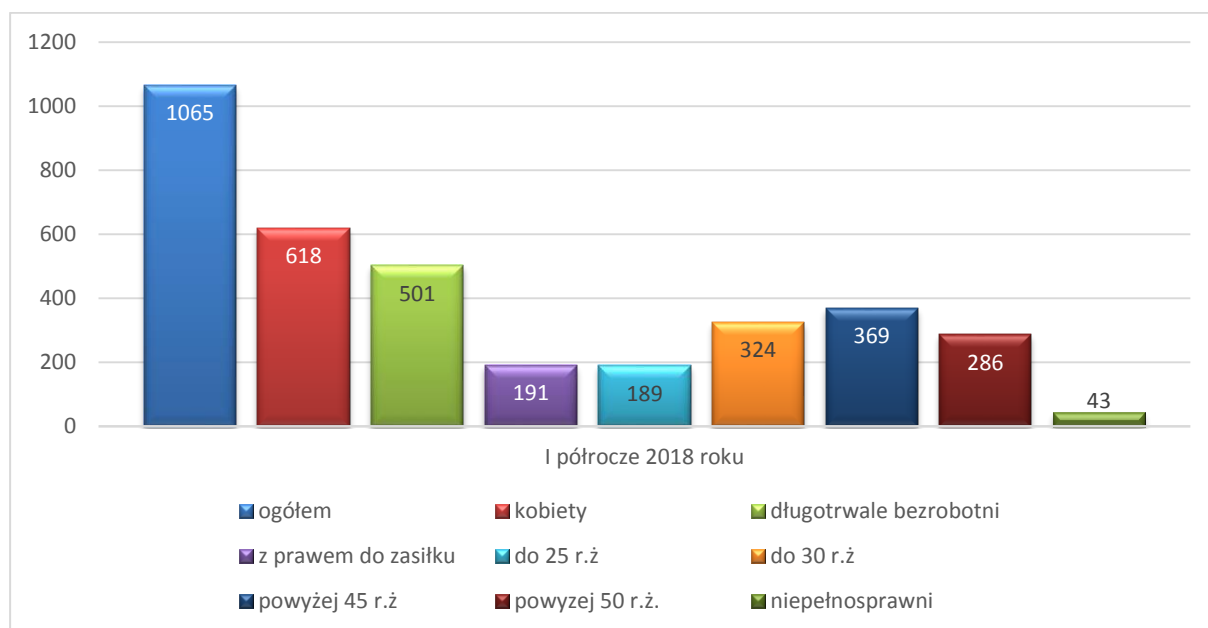
Dla niektórych wyjściem z trudnej sytuacji okazuje się również praca na własny rachunek poprzez prowadzenie własnej firmy, dzięki czemu można samemu regulować czas poświęcany pracy. Założenie własnej firmy to również stworzenie dla siebie miejsca pracy oraz dla innych często znajomych i rodziny. Jest to źródło wielkiej satysfakcji i poczucia własnej wartości. Dużą rolę odgrywa również nadzieja na większe zarobki oraz satysfakcja z odniesionego sukcesu. Z tym jednak wiąże się również pewne ryzyko, zwłaszcza, że bezrobotni nie posiadają wystarczającego doświadczenia czy kwalifikacji zawodowych, by prowadzić konkurencyjną firmę. Dlatego też Urząd Pracy kieruje do omawianej grupy bezrobotnych działania, które umożliwią im nabycie lub uzupełnienie doświadczenia zawodowego poprzez subsydiowane formy aktywizacji zawodowej oraz uzyskanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych w formie szkoleń, dostosowanych nie tylko pod kątem prowadzenia własnej firmy, ale również zwiększenia szans na znalezienie trwałego zatrudnienia. Niezbędna jest również kompleksowa pomoc z zakresu psychologii i usług świadczonych przez osoby zajmujące się kreowaniem wizerunku.

Analizując powyższe dane dotyczące osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Mławie dążąc do aktywizacji zawodowej tych osób promuje między innymi korzyści płynące z zatrudnienia wspieranego w formie prac interwencyjnych, robót publicznych czy refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Warto pamiętać, że wymienione instrumenty są formą pomocy zarówno dla osób bezrobotnych, ale jednocześnie dla pracodawców. Pracodawcy korzystający z zatrudnienia wspieranego ograniczają ryzyko i koszty związane z rekrutacją, jednocześnie inwestując w pracownika, który zdobywa niezbędne na rynku pracy doświadczenie i umiejętności zawodowe. Pracodawca staje przede wszystkim przed możliwością zwiększenia zatrudnienia poprzez utworzenie nowego miejsca pracy, przy znaczącym obniżeniu kosztów z tym związanych. Dzięki ścisłej współpracy z Urzędem, ma także szansę przeprowadzenia szeroko zakrojonego procesu rekrutacji, za sprawą którego wybierze najlepszego kandydata na tworzone stanowisko. Co więcej, nowo stworzone miejsce pracy, wyposażone w sprzęt niezbędny do wydajnego wykonywania swoich obowiązków, przyczynia się do wzrostu potencjału rozwojowego przedsiębiorstwa, a także umocni jego przewagę konkurencyjną.

3.3.1.8 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W końcu I półrocza 2018 roku w rejestrach bezrobotnych pozostawał 1065 osób zamieszkałych na wsi, w tym 618 kobiet. Ponad 34% to osoby powyżej 45 roku życia. Osoby do 30 roku życia stanowią 30,4% osób zamieszkałych na wsi. Natomiast na koniec grudnia 2017 roku 1174 bezrobotnych mieszkało na wsi (co stanowi 56,23% ogółu bezrobotnych) w tym 673 kobiety.

Wykres 15. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi w I półroczu 2018 roku

Niezmiennie najwięcej bezrobotny mieszka w gminie Strzegowo – 217 osób. Jest to też największa obszarowo gmina powiatu mławskiego. Najmniej mieszka w gminie Dziergowo – 4%

Wykres 16. Struktura bezrobocia według miejsca zamieszkania w I półroczu 2018 roku

W końcu czerwca 2018 roku w rejestrach bezrobotnych zamieszkałych na wsi pozostawało najwięcej osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26,8%). Niewiele mniej było osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (26,6%) Natomiast w końcu 2017 roku najliczniejszą grupą były osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej (33,91%). Osoby wykształceniem zasadniczym zawodowym w końcu 2017 roku stanowiły 27,6% ogółu bezrobotnych ze wsi. Przyczyn pozostawania bez pracy można więc upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii są osoby z wykształceniem wyższym – 9% w końcu I półrocza 2018 roku.

Tabela 26. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według poziomu wykształcenia w końcu czerwca 2018 roku i w końcu 2017 roku

Poziom wykształcenia	Bezrobotni zamieszkali na wsi 20017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni zamieszkali na wsi I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
Wyższe	79	7,55	96	9
Policealne i średnie zawodowe	213	20,34	249	23,4
Średnie ogólnokształcące	111	10,6	151	14,2
Zasadnicze zawodowe	289	27,6	286	26,8
Gimnazjalne i poniżej	355	33,91	283	26,6
ogółem	1047	100	1065	100

Źródło: PUP Mława

W końcu czerwca 2018 roku podobnie jak w końcu 2017 i 2016 roku pod względem stażu pracy, wśród badanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi, dominowały osoby ze stażem od 1 do 5 lat (26,2%). Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale na koniec czerwca 2018 roku było podobnie jak w końcu 2017 roku, prawie 35%.

Tabela 27. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według stażu pracy w końcu czerwca 2018 roku i w końcu 2017 roku

Staż pracy (w latach)	Bezrobotni zamieszkali na wsi 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni zamieszkali na wsi I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
Bez stażu	176	16,81	194	18,2
Do 1 roku	194	18,53	177	16,6
1-5	244	23,31	279	26,2
5-10	171	16,33	178	16,7
10-20	161	15,37	139	13,1
20-30	81	7,74	75	7
30 lat i więcej	20	1,91	23	2,2
ogółem	1047	100	1065	100

Źródło: PUP Mława

Zarówno w końcu czerwca 2018 roku jak i w końcu 2017 i 2016 roku wśród tej grupy bezrobotnych dominują osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (23,5% w IV 2018 roku, 25,90% w 2017 roku i 24,89% w 2016 roku).

Tabela 28. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu czerwca 2018 roku i w końcu 2017 roku

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	Bezrobotni zamieszkali na wsi 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni zamieszkali na wsi I półrocze 2018 roku	Odsetek (%) I półrocze 2018 roku
Do 1	147	12,52	134	12,6
1-3	241	20,53	173	16,2
3-6	178	15,16	192	18
6-12	145	12,35	174	16,3
12-24	159	13,54	142	13,4
Pow.24	304	25,9	250	23,5
ogółem	1174	100	1065	100

Źródło: PUP Mława

Wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zamieszkałych na wsi najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (501 osób – 47% ogółu zamieszkałych na wsi). Osoby, które ukończyły 30 rok życia a nie ukończyły 50 roku życia stanowią ponad 68% bezrobotnych zamieszkałych na wsi (729 osób)

3.3.1.9 Bezrobotni bez kwalifikacji

Według danych na koniec czerwca 2018 roku bez kwalifikacji zawodowych zarejestrowanych było 405 osób w tym 256 kobiet. Grupa ta stanowi 20,9% ogółu bezrobotnych. Natomiast w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 459 osób, w tym 284 kobiety (22%).

4. Liczba i struktura zawodowa ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Na ilość ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, jaka jest zgłaszana do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ma wpływ zainteresowanie lokalnych pracodawców przyjmowaniem nowych osób do pracy w swoich przedsiębiorstwach. W pierwszej połowie 2018 roku do tutejszego Urzędu wpłynęło 2345 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 1820 ofert niesubsydiowanych. Natomiast na przestrzeni 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie wpłynęło 4665 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 3607 ofert niesubsydiowanych. Można więc założyć, że lata 2017 i 2018 będą porównywalne jeśli chodzi o ilość ofert pracy.

W poniższej tabeli zestawiono zawody najczęściej poszukiwane przez pracodawców. Ze względu na ich ilość uwzględniono zawody, w których pracodawcy w badanym okresie zgłaszali co najmniej 20 wolnych miejsc pracy. Większości zgłaszanych ofert mniejsze znaczenie miało posiadane wykształcenie. Pracodawcy najchętniej zatrudniliby osoby oraz chętnych do pracy posiadające doświadczenie zawodowe.

W I półroczu 2018 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w przemyśle przetwórczym, przede wszystkim branży elektronicznej i spożywczej. Dużym zainteresowaniem cieszą się również kandydaci do pracy w budownictwie.

Tabela 29. Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody w okresie od 01.01.2018 roku do 30.06.2018 roku.

L.p.	Stanowisko	Kod zawodu	Liczba miejsc pracy ogółem
1.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	962990	577
2.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	932911	360
3.	Rozbieracz-wykrawacz	751104	120
4.	Robotnik gospodarczy	515303	97
5.	Technik administracji*	334306	92
6.	Sprzedawca	522301	56
7.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	48
8.	Magazynier	432103	47
9.	Pomocniczy robotnik budowlany	931301	46
10.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	962990	40
11.	Technik prac biurowych	411004	39
12.	Szwaczka maszynowa	815301	35
13.	Zbrojarz	711404	27
14.	Doradca klienta	524902	22
15.	Pomocniczy robotnik drogowy	931205	22

Tabela 30. Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody i umiejętności w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku.

L.p.	Stanowisko	Liczba miejsc pracy ogółem	Dodatkowe informacje o preferowanych umiejętnościach/ kwalifikacjach
1.	Operator urządzeń do przetwórstwa mięsa	902	Posiadanie pracowniczej książeczki sanitarno – epidemiologicznej, umiejętności związane z obsługą maszyn stosowanych w przetwórstwie mięsnym
2.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	465	Motywacja do pracy, chęć do pracy w systemie zmianowym, zaangażowanie, umiejętności manualne
3.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	182	Chęci do pracy, dyspozycyjność
4.	Magazynier	138	Uprawnienia na wózki widłowe, obsługa komputera, mile widziane doświadczenie zawodowe
5.	Szwaczka maszynowa	123	Umiejętność szycia na maszynie, zdolności manualne
6.	Pomocniczy robotnik budowlany	91	Mile widziane doświadczenie zawodowe w budownictwie, możliwość przyuczenia do zawodu
7.	Tapicer	90	Wymagane dwuletnie doświadczenie zawodowe jako tapicer meblowy, czytanie rysunku technicznego, (oferta złożona wyłącznie w celu uzyskania Informacji Starosty)
8.	Sprzedawca*	89	Posiadanie pracowniczej książeczki sanitarno – epidemiologicznej, obsługa kasy fiskalnej, mile widziane doświadczenie zawodowe, dyspozycyjność, komunikatywność
9.	Cieśla	66	Mile widziane doświadczenie zawodowe, chęci do pracy, gotowość do pracy w delegacji, czytanie rysunku technicznego,
10.	Technik prac biurowych	63	Obsługa komputera, znajomość programu MS-Office, doświadczenie zawodowe, często zgłaszano też dobrą znajomość jęz. angielskiego, znajomość organizacji pracy biura, mile widziana znajomość WF MAG
11.	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	61	Wykształcenie zasadnicze zawodowe lub średnie, obsługa komputera, spostrzegawczość, mile widziane doświadczenie zawodowe, gotowość pracy w systemie zmianowym

12.	Murarz	56	Mile widziane doświadczenie zawodowe, chęci do pracy, gotowość do pracy w delegacji,
13.	Kierowca samochodu ciężarowego	49	Prawo jazdy kat. C i CE, ukończony kurs kwalifikacja wstępna, mile widziane doświadczenie zawodowe, niekaralność, dyspozycyjność
14.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	40	Znajomość języka rosyjskiego, (oferta złożona wyłącznie w celu uzyskania Informacji Starosty)
15.	Pozostali magazynierzy i pokrewni	38	Obsługa komputera, gotowość do pracy w systemie zmianowym, zaangażowanie, uprawnienia na wózki widłowe
16.	Pozostali kucharze	36	Znajomość kuchni bengalskiej, tureckiej, umiejętność przygotowywania dań tradycyjnej kuchni orientalnej, mile widziana książeczka do celów sanitarno-epidemiologicznych, zdolności kulinarne, 3 lata doświadczenia zawodowego na stanowisku kucharza kuchni bengalskiej (oferta złożona wyłącznie w celu uzyskania Informacji Starosty)
17.	Technik administracji*	35	Obsługa komputera, znajomość programu MS-Office, doświadczenie zawodowe, często zgłaszano też dobrą znajomość jęz. angielskiego
18.	Technik elektronik*	30	Znajomość, języka angielskiego
19.	Pomocniczy robotnik drogowy	25	Praca w zespole
20.	Rozbieracz-wykrawacz	25	Gotowość do wyrobienia książeczki sanitarno-epidemiologicznej; pracowitość, staranność, sumienność, samodyscyplina, dobra organizacja pracy
21.	Robotnik gospodarczy	24	Dyspozycyjność, prawo jazdy kat. B lub T

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w systemie SI SYRIUSZ

5. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe lokalnego rynku pracy jako podstawa do planowania szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych

Poniżej przedstawione zostały potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe jako podstawa do planowania szkoleń i staży ustalone na podstawie dostępnych źródeł zawierających dane pozwalające ustalić kierunki rozwoju zawodowego na lokalnym rynku pracy. W tym celu

wykorzystano dane generowane przez System Informatyczny Syriusz Std, a także badania ankietowe prowadzone od września 2017 roku do początku stycznia 2018 roku wśród osób uprawnionych do szkoleń oraz pracodawców działających na terenie powiatu mławskiego.

Szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienie dotyczące przygotowania zawodowego dorosłych. Po zmianach w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004 roku, dotyczących tej formy aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zainteresowanie ze strony pracodawców nie występuje. Określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z dnia 16 kwietnia 2009 r.) szczegółowe warunki, sposób i tryb organizowania przygotowania zawodowego dorosłych, sposób refundowania pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, kwalifikacje wymagane od opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych, warunki i tryb przeprowadzania egzaminu sprawdzającego znacząco ograniczyło dostęp większości pracodawców do tego instrumentu rynku pracy. Od momentu wprowadzenia powyższych zmian, pomimo szerokiej promocji, Powiatowy Urząd Pracy w Mławie nie podpisał żadnej umowy o zorganizowanie przygotowania zawodowego dorosłych. Jak pokazują przeprowadzone badania, pracodawcy działający na terenie powiatu mławskiego w ogóle nie biorą pod uwagę organizowania tego sposobu podnoszenia kwalifikacji zawodowych wśród osób bezrobotnych. Z uwagi na powyższe, w dalszej części raportu niemożliwym było podanie wyników badania i określenie proponowanych kierunków przygotowania zawodowego dorosłych.

5.1. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające z analizy danych zastanych

Ze zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ofert pracy w okresie 01.01.2017-31.12.2017 r. wynika, iż poza wymaganym doświadczeniem zawodowym najczęściej powtarzającymi się wymaganiami wobec kandydatów do pracy są: umiejętność obsługi komputera, obsługi kasy fiskalnej, posiadanie kompletu uprawnień do pracy w zawodzie kierowcy samochodu ciężarowego (prawa jazdy kategorii C, C+E oraz kwalifikacji wstępnej przyśpieszonej i karty kierowcy), fryzjer posiadanie aktualnej książeczki sanitarno – epidemiologicznej, uprawnień na operatorów sprzętu ciężkiego, wózek widłowy. Pracodawcy zgłaszający wolne stanowiska pracy, poza wymaganymi kwalifikacjami do wykonywania zawodu, na pierwszym miejscu wymieniają cyt.: „*chęci do pracy*”, „*dużą motywację do pracy*” dalej wskazują takie cechy jak: odpowiedzialność, dyspozycyjność, zdolności manualne. W minionym roku 2017 zaobserwowano zmiany przekształcania się rynku pracodawcy w rynek

pracownika. Z rozmów z pracodawcami wynika, iż zgłaszający się kandydaci ubiegający się o pracę przedstawiają warunki jakie ich interesują, często nieproporcjonalne do posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, które koncentrują się głównie na wynagrodzeniu za pracę i wygodnych dla nich, warunkach pracy.

Do przeanalizowania potrzeb na zawody i specjalności ze strony podażowej na lokalnym rynku pracy wzięto pod uwagę również subsydiowane oferty pracy oraz oferty stażu zgłoszone do PUP w Mławie w okresie od stycznia do grudnia 2017 roku. W ofertach tych najczęściej pojawiającym się zawodem jest robotnik gospodarczy oraz technik prac biurowych, w ramach robót publicznych oraz prac interwencyjnych.

Inne zgłaszane przez pracodawców w ramach subsydiowanych miejsca pracy to meliorant, sprzątaczkę biurową, technik administracji, pomoc kuchenna, nauczyciel przedszkola, woźny, opiekunka środowiskowa, pozostali opiekunowie dziecięcy, sortowacz. W sumie w 2017 roku odnotowaliśmy 4665 ogółem miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 3607 miejsc pracy niesubsydiowanych.

W przypadku staży w 2017 roku podobnie, jak w roku ubiegłym pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na stanowiska biurowe tworząc miejsca pracy głównie dla pomocy administracyjnych, pomocy biurowych, referentów, sekretarek.

Wśród pozostałej grupy zawodów, na jakie w mniejszym stopniu istniało zapotrzebowanie ze strony pracodawców warto wymienić staże zorganizowane dla: magazynierów, recepcjonistów, kosmetyczek, fakturzystów, fryzjerów, konstruktorów-projektantów, kelnerów, sprzedawców, mechaników pojazdów samochodowych, pomocy kuchennych, archiwistów, konserwatorów terenów zieleni, pracowników socjalnych, kucharzy, opiekunek, fizjoterapeutów.

Do końca grudnia 2017r. skierowano do odbycia stażu dla 338 osób bezrobotnych efektywność po stażach wynosi ok. 80,8%.

W 2017r. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie zorganizował następujące szkolenia grupowe:

1. Zarządzanie biurem i obsługa klienta oraz podstawy obsługi komputera
2. Rozbieracz – wykrawacz
3. Pracownik hurtowni i magazynu z podstawami programu WF-MAG i obsługą wózków jezdniowych podnośnikowych
4. Operator koparko – ładowarki,
5. Operator wózka jezdniowego
6. Prawo jazdy kat. CE

7. Pracownik biurowy z elementami KP, obsługi programów biurowych (ECDL), podstaw dokumentacji ZUS
8. Księgowość od podstaw do samodzielnego księgowania + Certyfikat do prowadzenia samodzielnej księgowości
9. Obuwnik-szwacz
10. Podstawy organizacji i obsługi gości w hotelu i gastronomii
11. Elektryk- uprawnienia SEP do 1 kW
12. Sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i certyfikatem ECDL BASE
13. Spawanie metodą MAG (135) i TIG (141)

Rok 2017 charakteryzował się dosyć dużą ilością organizowanych szkoleń indywidualnych. Ogółem na szkolenia skierowano 227 uprawnionych osób oraz 41 osób w ramach bonów szkoleniowych Według danych na dzień 02.01.2018 roku pracę po ukończeniu szkolenia podjęły 154 osoby.

Zasadnym jest poczynienie w tym miejscu uwagi odnośnie dziewięćdziesięciodniowego terminu badania efektywności, który w przypadku większości szkoleń jeszcze nie upłynął. Warto też mieć na uwadze, że moment (miesiące zimowe), w którym absolwentom omawianych szkoleń przychodzi ubiegać się o zatrudnienie jest bardzo niekorzystny, bowiem na lokalnym rynku pracy panuje sezonowa stagnacja (niewielka liczba ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców).

5.2. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe pracodawców i bezrobotnych zidentyfikowane w wyniku badania ankietowego

W okresie od kwietnia do października 2017 roku Powiatowy Urząd Pracy w Mławie przeprowadził badania ankietowe wśród 70 osób uprawnionych do szkoleń i 117 podmiotów gospodarczych. W punkcie tym zawarto zbiorcze podsumowanie wyników tych badań. Obejmuje ono analizę źródeł wtórnych oraz wywiadów bezpośrednich przeprowadzonych z pracodawcami działającymi na terenie miasta Mława i gmin wiejskich wchodzących w skład powiatu. Kwestionariusz skierowany do pracodawców zawiera zarówno wystandaryzowane pytania zamknięte, jak i pytania otwarte. Pośrednicy pracy zajmujący się obsługą pracodawców dotarli do badanej grupy osobiście.

Zapotrzebowanie kwalifikacyjno – zawodowe ze strony pracodawców nierozzerwalne jest z aktualnymi potrzebami kadrowymi, które również było badane w przeprowadzonej ankiecie. Na kluczowe pytanie o to, czy pracodawcy planują zwiększyć zatrudnienie, zdecydowana większość odpowiedziała twierdząco.

Według prognoz na 2017 rok przypadku firm elektronicznych i agencji pracy tymczasowej zatrudniającej pod potrzeby tych firm szacuje się, iż w ciągu 12-stu najbliższych miesięcy firmy te nie planują znaczących inwestycji i zatrudniania dodatkowych osób. W Wiśniewie powstanie market Dino, gdzie zatrudnienie znajdzie kilkanaście osób. W drugiej połowie roku Intermarche Mława przeniesie się do nowego budynku zlokalizowanego przy ulicy Płockiej – zwiększony zostanie zakres usług o produkcję i sprzedaż wyrobów garmażeryjnych w związku z czym wzrośnie zatrudnienie o 40 osób. W 2018 roku ma rozpocząć się budowa marketu sieci Bricomarche przy ulicy Napoleńskiej.

W 2018 roku ma rozpocząć się przebudowa i modernizacja drogi S7 na odcinku Napierki- Mława i Mława-Strzegowo. Szansę na znalezienie zatrudnienia będą mieli operatorzy sprzętu ciężkiego, kierowcy, robotnicy budowlani jak też personel niewykwalifikowany.

Wśród wskazywanych przez pracodawców determinantów warunkujących zapotrzebowanie na nowych pracowników są:

- Brak pracowników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych,
- Rozbudowa firmy,
- Wzrost sprzedaży produktów/usług,
- Zakup maszyn i wprowadzanie nowych technologii,
- Coraz większa „niechęć” do zatrudniania pracowników ze Wschodu.

Główną przyczyną zatrudniania nowych kandydatów jest przede wszystkim: zwiększona liczba zamówień i klientów, głównie z sektora usług transportowych, gastronomicznych, przetwórstwa mięsa, usługowo-handlowych i produkcyjnych. Zatrudniają oni nowych pracowników w związku z unowocześnianiem technologii co skutkuje poszukiwaniem wykwalifikowanej kadry. Firmy z branży budowlanej poszukują wykwalifikowanych pracowników w zawodzie cieśla, murarz, zbrojarz, związane jest to ze zwiększoną liczbą zamówień i podpisanych kontraktów.

Jeśli chodzi o redukcje zatrudnienia główne przyczyny podawane przez pracodawców to:

- Automatyzacja linii produkcyjnych,
- Sezonowość produkcji i usług,
- Restrukturyzacja przedsiębiorstw,
- Wzrost kosztów płac,
- Spadek popytu na dobra i usługi,
- Zła sytuacja firmy.

Redukcje wiążą się głównie z wdrażaniem nowych technologii, co powoduje, że coraz więcej pracy wykonują maszyny, automaty, w związku z tym czynnik ludzki jest coraz bardziej

ograniczany. Duża konkurencja wśród firm szczególnie w branży spożywczej i obuwniczej, otwieranie dużych sieci sklepowych na naszym terenie powoduje spadek liczby zamówień i w związku z tym redukcji zatrudnienia, jak również likwidację nierentownych przedsiębiorstw, szczególnie jest to widoczne w przypadku małych sklepów. Duże znaczenie na redukcję etatów ma systematycznie wzrastająca pensja tzw. najniższa krajowa. W związku z tym, że minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2017 wzrosło, wzrosną również **koszty zatrudnienia** takiego pracownika. Bowiem tzw. najniższa krajowa w roku 2017 wynosiła 2000 zł brutto. W takiej sytuacji pracodawca musi liczyć się z tym, iż **całkowity koszt wyniesie ok. 2415 zł**. Od stycznia 2018 roku będzie wynosić 2100 zł. Chcąc utrzymać koszty na niezmięnionej stopie pracodawcy tną je, redukując etaty. Pracodawcy w rozmowach z pośrednikami pracy jako powód zmniejszania zatrudnienia wskazują również niewystarczającą motywację kandydatów do podjęcia pracy oraz ich wygórowane oczekiwania względem pracy.

W kolejnej tabeli zostały przedstawione przewidywania zatrudnieniowe pracodawców w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Tabela 31. Przewidywania zatrudnieniowe pracodawców w ciągu najbliższych 12 miesięcy (zawody najczęściej wymieniane)

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Ilość miejsc pracy
1.	821304	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	100
2.	751104	Operator maszyn do przetwórstwa mięsa	100
3	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	70
4	711202	Robotnicy budowlani (Murarz, zbrojarz, cieśla)	50
5.	833101	Kierowca autobusu	25
6	522301	Sprzedawca	25
7.	834204	Operator sprzętu ciężkiego (koparki, ładowarki, koparko-ładowarki)	20
8	721204	Spawacz metodą TIG, MIG, MAG	20
.9	753303	Szwaczka	20
10.	524902	Przedstawiciel handlowy	10
Ogółem			440

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z przeprowadzonych wywiadów z pracodawcami

Jak widać najwięcej stanowisk respondenci oferują monterom podzespołów elektronicznych oraz rozbieraczom – wykrawaczom. W dalszej kolejności mogą zostać zatrudnieni kierowcy samochodów ciężarowych oraz kierowcy autobusów, a także robotnicy budowlani, sprzedawcy, szwaczki.

Analizując aktualne zapotrzebowanie na kwalifikacje i umiejętności pracowników na mławskim rynku pracy, należy przyjrzeć się stosowanym przez pracodawców kryteriom selekcji pracowników. Dzięki temu można określić tendencje występujące aktualnie na lokalnym rynku pracy oraz profile kandydatów mających największe szanse na znalezienie zatrudnienia.

W trakcie przeprowadzanych wywiadów z pracodawcami, jako najważniejsze wśród wymagań stawianych przyszłym pracownikom wskazywali oni: doświadczenie zawodowe, odpowiedni poziom wykształcenia, posiadanie dodatkowych uprawnień, obsługę komputera, i chęć do pracy i nauki wykonywania danego zawodu.

5.3. Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych

Analizując potrzeby na kwalifikacje i zawody strony popytowej (osoby uprawnione do szkoleń) oraz podażowej rynku pracy (pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem nowych pracowników) okazuje się, że niektóre zawody wskazane przez pracodawców zbieżne są z propozycjami strony popytowej. Różnice w pozostałych przypadkach wynikać mogą z niedostatecznej znajomości realiów na lokalnym rynku osób poszukujących pracy. Z drugiej strony planowane zapotrzebowanie na pracowników w dużej mierze odnosi się do zawodów, do wykonywania których wymagane jest wyłącznie doświadczenie zawodowe i umiejętności z tego doświadczenia płynące. Takie doświadczenie, będąc osobą bezrobotną, można uzyskać poprzez staż zawodowy odbywany u pracodawcy. Pamiętać jednak należy, iż nie wszyscy zarejestrowani jako bezrobotni spełniają warunki niezbędne do skorzystania z tej pośredniej formy aktywizacji.

Wyniki badania pod względem podobieństw wskazują, iż nadal zainteresowaniem ze strony pracodawców, jak i osób uprawnionych do szkoleń cieszą się zawody w branży handlowej, budowlanej oraz transportowej. Zawód sprzedawcy według planów zatrudnieniowych badanych pracodawców uplasował się na 6 miejscu. Branży handlowej dotyczą również zawody magazyniera i kasjera. Podobne zainteresowanie takimi kierunkami szkoleń wykazały badane osoby uprawnione. W branży budowlanej zgodność ankietowanych stron dotyczy operatorów sprzętu do robót ziemnych, przede wszystkim operatorów koparko – ładowarki i równiarki. Niesłabnące zapotrzebowanie dotyczy również zawodu kierowcy samochodu ciężarowego i kierowcy autobusów oraz spawacza.

Najmniejsze różnice występują w przypadku dotychczas zorganizowanych staży zawodowych oraz zapotrzebowania osób zainteresowanych jego odbyciem. Kierunki staży doskonale odpowiadają na określone przez respondentów zawody, w których chcieliby zdobywać doświadczenie.

5.4. Kierunki szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z analizy danych zastanych

W 2017 r. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie realizował między innymi szkolenia o następujących kierunkach: spawanie metodą MIG-TIG, prawo jazdy kat. C, prawo jazdy kat CE, prawo jazdy kat. D, kwalifikacja wstępna przyspieszona, sprzedawca z obsługą kas fiskalnych i certyfikatem ECDL BASE, technolog robót wykończeniowych, operator wózków jezdniowych podnośnikowych, elektryk z uprawnieniami SEP do 1 kV, AUTO-CAD-projektowanie 2D, kurs komputerowy ECDL, licencja maszynisty, blacharz-dekarz, operator koparko – ładowarki, operator koparki kl. III, kwalifikacja wstępna przyspieszona w zakresie D1, D1+E, D, D+E.

Z analizy danych wynika, iż głównymi kierunkami staży zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie były prace biurowe (pomoce administracyjne, biurowe, referenci, sekretarki) oraz na następujące stanowiska: magazynier, zaopatrzeniowiec, fryzjer, kosmetyczka, sprzedawca, fakturzysta, kucharz, pomoc kuchenna, pomoc przedszkolna, pomoc nauczyciela, rejestrator medyczny oraz salowa.

5.5. Kierunki dotychczasowych i planowanych szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z badań ankietowych

Na podstawie planu szkoleń na 2017 rok osoby uprawnione mogły korzystać ze szkoleń indywidualnych według zapotrzebowania pod uprawdopodobnienie podjęcia zatrudnienia.

W oparciu o wyniki badania potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych do szkolenia oraz biorąc pod uwagę wnioski o sfinansowanie kosztów szkolenia indywidualnego złożone w ostatnich dwóch miesiącach 2017 r. największym zainteresowaniem cieszą się następujące profile szkoleniowe:

- szkolenia przygotowujące do uzyskania uprawnień niezbędnych do wykonywania zawodu kierowcy samochodów ciężarowych, bądź autobusów,
- szkolenia ukierunkowane na uzyskanie uprawnień na wózki widłowe,
- szkolenia dla sprzedawców z obsługą kas fiskalnych.
- operator koparko-ładowarki

Są one w dużej mierze zgodne z dotychczas organizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie kierunkami szkoleń dla osób uprawnionych. Zgodność kierunków staży odnosi się do pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników branży gastronomicznej.

5.6. Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych

W 2017 roku w porównaniu do badań przeprowadzonych w roku 2016 preferencje szkoleniowe osób zarejestrowanych nie zmieniły się dość znacząco. W dalszym ciągu osoby uprawnione są zainteresowane szkoleniami ukierunkowanymi na uzyskanie uprawnień na wózki widłowe wraz z obsługą oprogramowania magazynowego oraz fakturowania, szkoleniem sprzedawcy z obsługą kas fiskalnych, szkoleniami przygotowującymi do uzyskania uprawnień niezbędnych do wykonywania zawodu kierowcy samochodów ciężarowych bądź autobusów, jak również operatorów do robót ziemnych. W porównaniu z rokiem 2016 nowością wśród zorganizowanych szkoleń były niewątpliwie szkolenia dualne zorganizowane w zawodach: rozbieracz-wykrawacz, obuwnik szwacz,

6. Planowana oferta edukacyjna (szkolenia, staże, przygotowania zawodowe dorosłych) powiatu mławskiego

Z przeprowadzonego badania oraz charakterystyki powiatu mławskiego należy uznać, iż oferowane do tej pory przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie kierunki szkoleń i staży jak najbardziej odpowiadały zapotrzebowaniu na lokalnym rynku pracy.

Preferowane na lokalnym rynku pracy kierunki szkoleń:

- magazynier z uprawnieniami na wózki widłowe;
- operator sprzętu ciężkiego;
- sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej;
- Spawanie metodą MAG i TIG.

Preferowane na lokalnym rynku pracy staże według zawodów lub umiejętności:

- pracownik biurowy – obsługa komputera, obsługa pakietu Office, obsługa urządzeń biurowych, praca z dokumentami, prowadzenie biura;
- sprzedawca – obsługa kasy fiskalnej, obsługa terminala płatniczego, obsługa klienta, sporządzanie zamówień towaru;
- pracownik gastronomii – przygotowywanie posiłków, obsługa klienta, serwowanie posiłków;
- opiekun – opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, dziećmi.

Na rok 2018 Powiatowy Urząd Pracy w Mławie planuje w pierwszej kolejności zorganizować szkolenia pod indywidualne potrzeby rynku pracy oraz zorganizować szkolenia zawodowe dla osób uprawnionych m. in. w kierunkach:

- operator sprzętu ciężkiego oraz drogowego,
- szkolenie podnoszące kwalifikacje zawodowe magazyniera z uprawnieniami na wózki widłowe;
- uprawnienia zawodowe dla kierowców samochodów ciężarowych i autobusów;
- uprawnienia dla Spawaczy MIG, MAG, TIG
- pracownicy zatrudnieni w przetwórstwie spożywczym

Przy planowaniu szkoleń na 2018 rok istotne znaczenie będą miały m. in. wyniki ankiet przeprowadzonych z osobami bezrobotnymi i pracodawcami z terenu powiatu mławskiego oraz struktura ofert pracy zgłaszanych do tut. Urzędu Pracy. Jak również brana pod uwagę będzie efektywność zatrudnieniowa po szkoleniach zorganizowanych w 2017 roku.

W znacznym stopniu oferta szkoleniowa PUP zgodna jest z wynikami przeprowadzonej analizy.

Jak pokazują wywiady z pracodawcami osoby ubiegające się o zatrudnienie często nie znają podstawowych zasad obowiązujących w procesie rekrutacji, jak również brak im odpowiednio wysokiej motywacji do podjęcia zatrudnienia. Zasadnym jest więc umożliwienie osobom bezrobotnym nabycia umiejętności, które zwiększą ich szanse na odpowiednie zaprezentowanie swojej kandydatury do pracy. Występuje duże zapotrzebowanie na zajęcia z metod aktywnego poszukiwania pracy m. in. sporządzanie dokumentów aplikacyjnych i autoprezentacji. W roku 2017 - 52 osoby uczestniczyły w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

7. Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła nowy instrument polityki rynku pracy - Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS).

Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm, jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

Ze środków Krajowego Funduszu Społecznego można finansować:

- określenie potrzeb firmy w zakresie kształcenia ustawicznego, które ma być dofinansowane ze środków KFS,
- kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,

- egzaminy umożliwiające uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
- badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
- ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

Do końca 2017 roku wpłynęło 191 wniosków od Pracodawców na szkolenia w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Ze wsparcia na kształcenie ustawiczne skorzystało 311 osób (pracodawców i pracowników). Tematyka szkoleń na jakie kierowani byli pracownicy to m.in. Kurs języka angielskiego, Prawo jazdy kat. C+E, Prawo pracy, płace, zasiłki, ubezpieczenia społeczne, Płatnik, Operator wózków widłowych, spawanie elektryczne, elektronika samochodowa, kosmetologia estetyczna, podyplomowe studium prawa pracy, kursy dla pielęgniarek.

Szkolenia te umożliwią na zdobycie dodatkowych umiejętności, a także podwyższenie kwalifikacji pracownikom. Priorytetami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wydatkowania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2017 były:

- wsparcie kształcenia ustawicznego w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (pracodawca kwalifikowany będzie na podstawie oznaczenia przeważającego rodzaju działalności gospodarczej według PKD);
- wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych (na podstawie Barometru zawodów 2017);
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

W 2018 roku ze środków KFS będą mogły skorzystać pracodawcy i pracownicy z każdej grupy wiekowej (zatrudnione na umowę o pracę) zgodnie z ustalonymi przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nowymi priorytetami wydatkowania środków z KFS przeznaczonymi na:

- wsparcia zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych,
- wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o

szczególным charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

8. Przewidywane kierunki rozwoju powiatu mławskiego

Nowa perspektywa finansowa środków unijnych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 przyniosła nowe procedury ubiegania się o dofinansowanie projektów w ramach poszczególnych priorytetów oraz uruchomienie środków dopiero w momencie pełnego przygotowania tych procedur. Dodatkowo ze względu na specjalną sytuację województwa mazowieckiego, wynikającą z faktu, że nie będzie zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych, wsparcie działań na jego rzecz będzie odbywało się w indywidualny sposób, co może ograniczyć dostępność środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W związku z ograniczonymi środkami unijnymi, Urząd będzie dążył do pozyskiwania możliwie największych funduszy również z innych źródeł, pozwalających na utrzymanie świadczonej pomocy na dotychczasowym poziomie.

Misja i cele rozwoju regionu określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 w pełni znajdują odzwierciedlenie w priorytetach realizowanych w ramach założeń Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2014-2020, dostosowanej do jego specyfiki. Nadrzędnym celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu kierowanego na eksport, szczególnie w branży średniozaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Obszarem realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego jest teren obejmujący 10 gmin, w tym jedną miejską gminę Mława i 9 wiejskich. Priorytetami strategicznymi dla powiatu mławskiego są następujące zagadnienia, które określają również przewidywane kierunki rozwoju powiatu:

- rozwój gospodarki, infrastruktury i zasobów ludzkich,
- rozwój sektora rolnego i zasobów wiejskich,
- rozwój oświaty, kultury i turystyki.

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Cele i projekty Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego są zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Z punktu widzenia lokalnej polityki rozwoju kluczowe miejsce zajmuje dokument Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020.

Głównym celem Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w regionie poprzez:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,
- Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,
- Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Podsumowanie

Wskutek przemian demograficznych rynek pracy staje przed poważnymi wyzwaniami. Analizując poprzednie lata działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie, zakładane kierunki rozwoju zawodowego osób zarejestrowanych realizowane były w pełni. Środki finansowe pozyskiwane na ustawowe formy aktywizacji zawodowej osób zarejestrowanych w znacznym stopniu pozwalały na zaspokajanie potrzeb zarówno pracodawców, jak i bezrobotnych. Ostatnie lata zdecydowanie zmniejszyły możliwości pomocy uczestnikom lokalnego rynku pracy. Należy jednak zauważyć, że dołożono wszelkich starań, by poprawić tę niekorzystną sytuację, pozyskując dodatkowe środki na aktywizację zawodową bezrobotnych (rezerwa finansowa Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego). Jako jedyną trudność i ewentualne zagrożenie dla realizacji zamierzonych kierunków szkoleń i staży można upatrywać właśnie w niewystarczających środkach na te działania. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie zamierza jednak wyeliminować taką możliwość poprzez aplikowanie w 2018 roku o środki na programy specjalne, projekty finansowane z EFS, czy wspomnianą rezerwę FP, planując wydatkowanie tych środków na instrumenty rynku pracy dopasowane do lokalnego rynku pracy pod względem jego potrzeb i efektywności. Dodatkowe finanse przeznaczone zostaną na wsparcie osób bezrobotnych zainteresowanych podjęciem własnej działalności gospodarczej, wsparcie przedsiębiorców zamierzających tworzyć lub modernizować stanowiska pracy, organizację prac interwencyjnych, robót publicznych oraz staży zawodowych i szkoleń. Planowane na lokalnym rynku pracy kierunki szkoleń nastawione będą przede wszystkim na zaspokajanie indywidualnych potrzeb pracodawców. Prognozujemy zapotrzebowanie na: operatorów sprzętu ciężkiego; szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe magazyniera z obsługą programów komputerowych i uprawnieniami na wózki widłowe, jak również uprawnień zawodowych dla kierowców. Planowane staże na stanowisku pracownika biurowego, opiekuna do osób starszych i niepełnosprawnych oraz dzieci, a także dotyczące branży usługowej pozwolą na uzyskanie oprócz umiejętności zawodowych również tak bardzo pożądanego przez pracodawców doświadczenia.

Osoby, należące do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwane grupami defaworyzowanymi, napotykają na swojej drodze wiele barier, które powodują ograniczenia i problemy w codziennym życiu, ale też istotnie utrudniają funkcjonowanie na rynku pracy. Ogół trudności można podzielić na dwie grupy: bariery osobiste (leżą po stronie samych defaworyzowanych) oraz bariery zewnętrzne (niezależne od nich).

Bariery osobiste to:

- Bariera edukacyjna (niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji i trudności z ich podnoszeniem, brak znajomości nowych technologii, deficyty wiedzy na temat sposobów poszukiwania pracy),
- Bariera psychologiczna (niskie poczucie własnej wartości, brak wiary we własne siły, brak umiejętności wyznaczania sobie celów)
- Bariera ekonomiczna (trudna sytuacja finansowa, brak środków na aktywne poszukiwanie pracy, w tym na dojazdy na rozmowy kwalifikacyjne, odpowiedni ubiór)
- Problemy zdrowotne (przewlekłe choroby utrudniające efektywną pracę, choroba alkoholowa, uzależnienia)

Bariery zewnętrzne:

- Stereotypizacja (obawa zatrudnienia osób postrzeganych przez pryzmat negatywnych elementów stereotypu, np. długotrwale bezrobotni - niechętni pracy, posiadający wyjątkowo niskie kwalifikacje; niepełnosprawni - pracownicy nieefektywni, kosztowni dla pracodawcy (organizacja miejsca pracy); opuszczający zakłady karne - nieuczciwi, mogący wrócić na ścieżkę przestępczą; osoby powyżej 50 roku życia – mało elastyczni, niechętni podnoszeniu kwalifikacji, ze złymi nawykami; samotne matki – niedyspozycyjne, często korzystające ze zwolnień chorobowych)
- Bariery systemowe (system orzecznictwa o niepełnosprawności i niezdolności do pracy, powodujący, że osobom otrzymującym renty, które nie mają stwierdzonej całkowitej niezdolności do pracy, „nie opłaca się pracować”, system świadczeń emerytalnych – podobnie jak w przypadku rent – szansa uzyskania takiego świadczenia jest dla wielu osób znacznie bardziej atrakcyjna, niż podjęcie pracy, niewystarczająca liczba żłobków i przedszkoli oraz godziny otwarcia uniemożliwiająca podjęcie pracy zawodowej przez samotne matki)
- Oferty pracy dla defaworyzowanych (niewielka liczba ofert dla tej grupy, oferty dla defaworyzowanych są w większości nieatrakcyjne pod względem finansowym i warunków pracy)

W większości przypadków brak pracy nie jest wyborem, tylko rezultatem dłuższego procesu, na końcu którego znajduje się wykluczenie społeczne. Wśród ogółu osób nieaktywnych zawodowo można wyróżnić wiele grup o wyraźnej specyfice i wyjątkowo podatnych na wykluczenie społeczne i zawodowe. Należą do nich osoby długotrwale bezrobotne, mieszkańcy obszarów wiejskich, osoby bez kwalifikacji zawodowych, młodzież wchodząca na rynek pracy, kobiety, osoby niepełnosprawne, etc. Są to grupy, które mają szansę

odnalezienia się na rynku pracy i powinny znaleźć na nim swoje miejsce, ale w związku ze swoimi specyficznymi problemami potrzebują odpowiedniego wsparcia w wejściu czy powrocie na ten rynek.

Wnioski

Z przeprowadzonej analizy wynikają następujące wnioski:

- ✓ Powiat mławski ma przede wszystkim charakter rolniczy – w sektorze rolnictwo zatrudnionych jest ponad 34% osób pracujących, co więcej 57,73% ludności zamieszkuje na terenach wiejskich. Wskazaną więc byłaby promocja zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości na tym obszarze.
- ✓ Prawie co drugi bezrobotny mieszka na wsi (55%). Mieszkańcy wsi to głównie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Prawie 40% tych osób pozostaje w rejestrach powyżej 12 miesięcy.
- ✓ Stopa bezrobocia w powiecie mławskim systematycznie spada na koniec czerwca 2018 roku wyniosła 6,5 %.
- ✓ Długotrwale bezrobotni stanowią ponad 46% ogółu zarejestrowanych. Kobiety stanowią 59% wszystkich długotrwale bezrobotnych. W większości to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (32,7%) oraz zasadniczym zawodowym (26,3%). Prawie 56% osób z tej grupy mieszka na wsi.
- ✓ Na terenie powiatu mławskiego według stanu na 30 czerwca 2018 roku zarejestrowanych było 5363 podmioty gospodarcze. Ważna jest zatem pomoc dla osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz wspieranie wzrostu inwestycji gospodarczych poprzez doposażanie stanowisk pracy. Wśród klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie dofinansowanie na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem.
- ✓ Większość instytucji szkoleniowych, to ośrodki szkolenia kierowców. Na terenie powiatu mławskiego działają również inne ośrodki szkolenia zawodowego, które rozwijają swoje zaplecze, pozwalające na praktyczne kształcenie w zakresie zdobywanych kwalifikacji i umiejętności. Jednak w przypadku bardziej wymagających zawodów np. spawaczy, Powiatowy Urząd Pracy w Mławie decyduje się na organizację szkoleń poza powiatem.
- ✓ Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych jest dosyć szeroka. Osoby zainteresowane swoim rozwojem zawodowym mogą wybierać spośród 6 szkół zasadniczych zawodowych, 4 szkół technicznych, 12 szkół policealnych/pomaturalnych i 11 szkół ogólnokształcących. Zjawisko to jest pozytywne, jednak odpowiadając na potrzeby rynku pracy, należałoby zwiększyć ofertę i nabór do klas wielozawodowych, w których uczniowie nabywają konkretne kwalifikacje zawodowe dostosowane do potrzeb lokalnych pracodawców.

Klasy wielozawodowe kształcą po kilka osób w danym zawodzie, co znacznie zwiększa ich atrakcyjność zawodową. Tutejszy Urząd nie tylko koncentruje się nie tylko na łagodzeniu skutków bezrobocia, ale także na zapobieganiu temu zjawisku. Dlatego też w 2017 roku rozpoczęto realizację projektu „Młodzi u progu kariery”, którego głównym celem jest pomoc młodzieży w świadomym wyborze dalszego kierunku kształcenia zgodnego z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz promocja kształcenia zawodowego na wszystkich poziomach edukacyjnych (zasadniczym zawodowym, średnim i wyższym). Wskazane jest aby ten projekt był również realizowany w 2018 roku.

- ✓ Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. Dane wskazują, że najwięcej zarejestrowanych osób poniżej 30 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy lub posiada staż do 1 roku, co niestety w kontekście atrakcyjności dla pracodawców, nie przemawia na korzyść tych osób.
- ✓ Największą grupę wśród pozostających bez pracy stanowią bezrobotni nieposiadający zawodu, z czego ponad 45% bezrobotnych to osoby do 30 roku życia to osoby z wykształceniem ogólnokształcącym na poziomie szkoły gimnazjalnej i średniej. Osoby te znacznie częściej tracą pracę. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie tej liczby osób bezrobotnych, poprzez kierowanie ich na szkolenia dające konkretne kwalifikacje zawodowe oraz staże mające na celu przygotowanie do wykonywania zawodu.
- ✓ Młodzi ludzie często nie uzyskują wykształcenia adekwatnego do aktualnych potrzeb na rynku pracy. Wskazane jest więc umożliwienie tym osobom uzyskania doświadczenia zawodowego poprzez staże i subsydiowane formy zatrudnienia.
- ✓ Analizując strukturę bezrobotnych według wieku zauważamy, iż ponad 43% ogółu to osoby które ukończyły 30 rok życia a nie ukończyły 50 lat. Duża grupa tych osób ma problem ze znalezieniem pracy z uwagi na brak lub bardzo krótki staż pracy (21,7% bezrobotnych w tej grupie wiekowej nie posiada stażu pracy lub pracowała poniżej roku). Prawie 37% bezrobotnych w wieku 30-50 lat pozostaje w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.
- ✓ Grupą wiekową wymagającą szczególnego wsparcia są bezrobotni którzy przekroczyli 45 rok życia. Jak wynika z niniejszego opracowania w rejestrach bezrobotny w tej grupie pozostaje prawie 37% ogółu bezrobotnych. Wśród

bezrobotnych, którzy ukończyli 45 lat się aż 36,8% posiada wykształcenie podstawowe (8 klas) a 35,5% zasadnicze zawodowe. Większość tych osób (prawie 58%) należy do grupy długotrwale bezrobotnych.

- ✓ Analizując osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, można stwierdzić, że grupa ta jest słabiej wykształcona. W końcu czerwca 2018 roku najwięcej osób powyżej 50 roku życia zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej (odpowiednio 36,1% i 36,5%).
- ✓ Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominują osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy (196 – 35,1%), liczba tych osób jest porównywalna z 2017 rokiem (36,39 %), oznacza to, że osoby starsze jeśli już trafią do rejestrów urzędów pracy są skazane na dłuższe pozostawanie bez pracy.
- ✓ Spośród zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy powyżej 20 lat – 35,1% ogółu osób w tej grupie wiekowej. Doświadczenie posiadane przez tych bezrobotnych nie wpływa na ich atrakcyjność na rynku pracy, z powodu dezaktualizacji umiejętności zawodowych. Celowym więc jest objęcie wskazanej grupy dodatkowym wsparciem w zakresie aktywizacji zawodowej, głównie poprzez organizację szkoleń, staży zawodowych oraz promocję subsydiowanego zatrudnienia tych osób.
- ✓ Wśród osób powyżej 50 roku życia zdecydowanie dominowali mężczyźni, którzy stanowili prawie 57,6 % bezrobotnych w tej grupie.
- ✓ Dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby bez doświadczenia zawodowego. Oznacza to, że bezrobotni nie mają możliwości trwałego utrzymania się na rynku pracy, a prace które podejmują nie zapewniają im utrzymania się na zajmowanych stanowiskach pracy, by zdobyć niezbędne doświadczenie zawodowe. Jak wynika ze zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ofert pracy w 2017 i 2018 roku najważniejszym dla pracodawców jest właśnie doświadczenie zawodowe.
- ✓ Główną przyczynę bezrobocia w powiecie mławskim stanowi niedopasowanie podaży pracy do jej popytu. Pracodawcy posiadają zwykle sprecyzowane wymagania dotyczące wykształcenia, posiadanych uprawnień, kierunku studiów, czy kompetencji językowych potencjalnych pracowników. Część z tych wymagań nie pokrywa się jednak z tym, co mogą zaoferować osoby poszukujące zatrudnienia i zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie.

- ✓ W związku z korzystną sytuacją gospodarczą i dynamicznym rozwojem przedsiębiorczości w powiecie mławskim pracodawcy potrzebują coraz więcej pracowników. Z jednej strony notowane jest rekordowo niskie bezrobocie i wzrost liczby ofert pracy, z drugiej pracodawcy mają trudności ze znalezieniem kompetentnej kadry. Wraz ze spadkiem liczby osób bezrobotnych struktura tej zbiorowości ulega istotnym zmianom. W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie pozostaje coraz więcej osób długotrwale bezrobotnych, których aktywizacja staje się coraz trudniejsza. Wskazana są dla nich usługi poradnictwa zawodowego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz szkoleń z aktywnego poszukiwania pracy mające na celu pomoc w powrocie na rynek pracy, określenie indywidualnych ścieżek kariery, wsparcie z zmianie lub nabyciu nowych kwalifikacji zawodowych.
- ✓ Analiza mławskiego rynku pracy wskazuje, iż w dalszym ciągu niezbędna jest aktywna polityka wspierająca osoby bezrobotne w zdobywaniu doświadczenia zawodowego, które znacznie zwiększa ich szanse w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Ta polityka wspomogę również pracodawców, którzy łatwiej będą mogli zrekrutować pracowników odpowiadających potrzebom ich firm. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie promuje więc korzyści płynące z zatrudnienia wspieranego w formie prac interwencyjnych i robót publicznych. Pracodawcy korzystający z zatrudnienia wspieranego ograniczają ryzyko i koszty związane z rekrutacją, jednocześnie inwestując w pracownika, który zdobywa niezbędne na rynku pracy doświadczenie i umiejętności zawodowe.
- ✓ Wśród zarejestrowanych bezrobotnych aż 25,3% posiada III profil pomocy. Wśród osób z ustalonym III profilem pomocy przeważają kobiety – 55,2%. Wskazana są dla nich usługi poradnictwa zawodowego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz szkoleń z aktywnego poszukiwania pracy. Wyżej wymienione formy będą dostosowywane wedle indywidualnych potrzeb klientów. Zajęcia będą miały na celu podniesienie motywacji, samooceny i wsparcie w powrocie na rynek pracy. W 2018 roku podobnie jak w latach ubiegłych wskazane jest ubieganie się o dodatkowe środki na realizację programów specjalnych skierowanych do tej grupy osób.
- ✓ Analiza wskazuje na wysoki odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych - w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie zarejestrowane były 405 osób bez kwalifikacji, w tym 256 kobiet. Grupa ta stanowi ponad 20,9% ogółu

zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie. Istotną przyczyną bezrobocia jest zatem rozmiłanie się oczekiwań pracodawców co do kompetencji osób poszukujących pracy w stosunku do tego co one reprezentują.

Spis tabel

Tabela 1	Ruch naturalny ludności w powiecie mławskim (stan na 31.XII.2016)	12
Tabela 2	Dane demograficzne dla gmin powiatu mławskiego za 2016 rok	13
Tabela 3	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku	16
Tabela 4	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016	17
Tabela 5	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 (c.d.)	19
Tabela 6	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku	22
Tabela 7	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (c.d.)	23
Tabela 8	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (c.d.)	25
Tabela 9	Struktura wykształcenia ludności w powiecie mławskim (2011)	27
Tabela 10	Lista instytucji na terenie powiatu mławskiego w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (stan na 31.12.2017)	28
Tabela 11	Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa i Polski w latach 2004 – VI 2018	34
Tabela 12	Osoby bezrobotne według zawodów i specjalności (koniec czerwca 2018 roku)	40
Tabela 13	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	43
Tabela 14	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według stażu pracy w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	44
Tabela 15	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	45
Tabela 16	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	47
Tabela 17	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	47
Tabela 18	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	48

Tabela 19	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	50
Tabela 20	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	50
Tabela 21	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	51
Tabela 22	Struktura bezrobotnych długotrwale według wieku w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	53
Tabela 23	Struktura długotrwale bezrobotnych według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	54
Tabela 24	Struktura długotrwale bezrobotnych według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	54
Tabela 25	Udział bezrobotnych w porównaniu do ustalonych profili pomocy w poszczególnych kategoriach (stan na koniec 2017 roku)	59
Tabela 26	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	62
Tabela 27	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według stażu pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	63
Tabela 28	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	63
Tabela 29	Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody i umiejętności w okresie od 01.01.2018 do 30.06.2018 roku	65
Tabela 30	Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody i umiejętności w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku	66
Tabela 31	Przewidywania zatrudnieniowe pracodawców w ciągu najbliższych 12 miesięcy	72

Spis wykresów

Wykres 1	Procentowy udział poszczególnych gmin w powierzchni powiatu mławskiego	8
Wykres 2	Liczba ludności w powiecie mławskim w latach 2005-2016	10
Wykres 3	Procentowy udział liczby ludności w powiecie mławskim w podziale na gminy (stan na koniec 2016 roku)	11
Wykres 4	Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mławskim w latach 2005-2016	12
Wykres 5	Przyrost naturalny w powiecie mławskim w latach 2005-2016	13
Wykres 6	Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2016 i 2017 roku oraz w I półroczu 2018 roku	33
Wykres 7	Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2004-2017 oraz w I półroczu 2018 roku	34
Wykres 8	Struktura bezrobocia ze względu na płeć w 2016 i 2017 roku oraz w I półroczu 2018 roku	35
Wykres 9	Struktura bezrobocia ze względu na wiek w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	36
Wykres 10	Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	38
Wykres 11	Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy w końcu 2017 roku i w I półroczu 2018 roku	39
Wykres 12	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	41
Wykres 13	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	46
Wykres 14	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia w końcu 2017 i w końcu czerwca 2018 roku	49
Wykres 15	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi w I półroczu 2018 roku	61
Wykres 16	Struktura bezrobocia według miejsca zamieszkania w I półroczu 2018 roku	61

Spis rysunków

Rysunek 1	Położenie powiatu mławskiego	7
Rysunek 2	Podział powiatu mławskiego	8